

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1304

2 Ιουλίου 2009

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 68092/Γ7

Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Μαθημάτων Μουσικής Παιδείας για τα Μουσικά Σχολεία (Γυμνάσια).

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167/Α'/30.9.1985) «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

2. Τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2525/1997 (ΦΕΚ 188/Α'/23.9.1997) «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».

3. Το άρθρο 16 του ν. 1824/1988 (ΦΕΚ 296/Α'/30.12.1988) με το οποίο κυρώθηκε η υπ' αριθμ. Γ2/3345/2.9.1988 υπουργική απόφαση «Ίδρυση και λειτουργία Μουσικών Σχολείων».

4. Την παρ. 9 του άρθρου 9 του ν. 3391/2005 (ΦΕΚ 240/Α'/4.10.2005).

5. Την υπ' αριθμ. 3850/Γ2/16.6.1998 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 658/Β'/1.7.1998) «Λειτουργία Μουσικών Σχολείων».

6. Το άρθρο 20 του ν. 3475/2006 (ΦΕΚ 146/Α'/13.7.2006) «Οργάνωση και λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

7. Την υπ' αριθμ. Υ251/28.9.2007 απόφαση (ΦΕΚ 1944/Β'/1.10.2007) «Καθορισμός αρμοδιοτήτων Υφυπουργών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».

8. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα», που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ/τος 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α').

9. Την υπ' αριθμ. 54530/Γ2/1.6.2005 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 771/Β'/8.6.2005) «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων Α', Β', Γ' τάξεων του Ημερησίου Γυμνασίου».

10. Την εισήγηση του Π.Ι. για το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών μαθημάτων Μουσικής Παιδείας για τα Μουσικά Γυμνάσια, όπως αυτή έχει διατυπωθεί στην υπ' αριθμ. 31/2006 Πράξη του Τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και την οποία ενέκρινε με την υπ' αριθμ. 45/2006 και Πράξη το Συντονιστικό Συμβούλιο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και διαβιβάστηκε στο Υπ.Ε.Π.Θ. με το υπ' αριθμ. 10781/20.12.2006 έγγραφο του Π.Ι.

11. Την αναγκαιότητα καθορισμού Αναλυτικού Προγράμματος για τα μαθήματα Μουσικής Παιδείας στο Γυμνάσιο.

12. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Καθορίζουμε τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Μαθημάτων Μουσικής Παιδείας για τα Μουσικά Σχολεία (Γυμνάσια), τα οποία θα ισχύσουν από το σχολικό έτος 2009-2010, ως εξής:

1. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ειδικοί Σκοποί

Με τη διδασκαλία των θεωρητικών της μουσικής (Θεωρία – σολφέζ – ακουστικά), επιδιώκεται οι μαθητές:

- ο Να γνωρίσουν τη γραφή και ανάγνωση της μουσικής
- ο Να αναπτύξουν τις ακουστικές τους δεξιότητες
- ο Να καλλιεργήσουν την εσωτερική τους ακοή.
- ο Να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για συντονισμένη δράση, είτε αυτό αφορά στην εκτέλεση είτε στην έκφορά ενός μουσικού κειμένου

Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ	
	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
	Α' ΤΑΞΗ	
-Να γνωρίσουν τα σύμβολα και τις έννοιες της μουσικής. -Να αναγνωρίζουν τις διαστηματικές σχέσεις των μελωδικών και αρμονικών διαστημάτων. -Να σχηματίζουν μελωδικά και αρμονικά διαστήματα από δοσμένο φθόγγο. -Να αναπτύξουν τις δεξιότητες της ορθής εκφοράς των διαστηματικών σχέσεων. -Να αναγνωρίζουν τα είδη των κλιμάκων θεωρητικά και ακουστικά.	-Ορισμός της Μουσικής. -Ιδιότητες του μουσικού ήχου. -Αξιοποίηση των ιδιοτήτων του ήχου από τη μουσική. -Μουσικά Συστήματα (μονοφωνία- ετεροφωνία-ομοφωνία- πολυφωνία). -Σύμβολα και βασικές έννοιες της μουσικής (πεντάγραμμο – κλειδιά – φθόγγοι- βοηθητικές γραμμές). -Μουσικό μέτρο, διαστολή, διπλή διαστολή. -Αριθμός μέτρου, μέρη του μέτρου (ισχυρά και ασθενή). -Ελλιπές μέτρο -Απλά, Σύνθετα, Μεικτά μέτρα. -Παρεστιγμένα και δις παρεστιγμένα φθογγόσημα. -Σύζευξη διαρκείας, σύζευξη προσωδίας. -Συγκοπή, αντιχρονισμός. -Τρίηχο, εξάηχο. -Απλά και διπλά σημεία αλλοιώσεως. -Τόνος, ημιτόνιο,	- Ρυθμικές ασκήσεις. - Ρυθμομελωδικές ασκήσεις <i>Κλειδί του Σολ</i> <i>Κλειδί του Φα</i> - Ακουστική αναγνώριση διαστημάτων 2 ^{ης} & 3 ^{ης} (αρμονικά- μελωδικά) - Μουσική υπαγόρευση.

	τριμητόνιο, εναρμόνιοι φθόγγοι. -Διαφορά μεταξύ εναρμόνιων φθόγων και ταυτοφωνίας. -Χρωματικό – διατονικό ημιτόνιο. -Ανιόντα και κατιόντα χρωματικά ημιτόνια. -Σχηματισμός σε δοσμένο φθόγγο όλων των προαναφερθέντων διαστημάτων -Μετατροπή δοθέντος διαστήματος σε όλα τα υπόλοιπα είδη. -Γραφή και προφορά των αλλοιωμένων φθόγων. -Ανάλυση τόνου και τριμητονίου σε ημιτόνια. -Μείζονα κλίμακα του ντο, τόνοι και ημιτόνια αυτής. -Ονομασία των βαθμίδων της κλίμακας, κύριες και δευτερεύουσες βαθμίδες.	
	-Μείζονες κλίμακες με διέσεις, μείζονες κλίμακες με υφέσεις. -Εναρμόνιες κλίμακες, οπλισμός. -Εύρεση οπλισμού στις μείζονες κλίμακες.	

ΣΤΟΧΟΙ		
ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ		
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ		ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
Β' ΤΑΞΗ		
-Να κατασκευάζουν μείζονες και ελάσσονες κλίμακες από δοσμένο φθόγγο.. -Να κατασκευάζουν τροπικές κλίμακες με το σύστημα των τετραχόρδων. -Να αναγνωρίζουν τα είδη των τρόπων, θεωρητικά και ακουστικά. -Να ευρίσκουν τις κλίμακες, μείζονες ή ελάσσονες, στις οποίες ανήκει ένα μελωδικό ή	-Μείζονες κλίμακες με διέσεις και υφέσεις (επανάληψη). - Διαστήματα, είδη διαστημάτων, απλά και σύνθετα διαστήματα. -Σχηματισμός σε δοσμένο φθόγγο όλων των ειδών των διαστημάτων. -Μετατροπή δοθέντος διαστήματος σε όλα τα υπόλοιπα είδη. - Αναστροφή διαστήματος, εναρμόνια διαστήματα. - Διαστήματα στην μείζονα κλίμακα. - Εύρεση δοθέντος	- Ρυθμικές ασκήσεις. - Ρυθμομελωδικές ασκήσεις <i>Κλειδί του Σολ</i> <i>Κλειδί του Φα</i> - Ακουστική αναγνώριση διαστημάτων 2^{ης} & 5^{ης} (αρμονικά- μελωδικά). - Πρόσθετες ρυθμικές ασκήσεις. - Μουσική υπαγόρευση.

αρμονικό διάστημα ή μια συγχορδία. - Να αναγνωρίζουν το μέτρο, τις ρυθμικές αξίες και τα μελωδικά σχήματα. - Να αναπτύξουν τις δεξιότητες ρυθμικής ανάγνωσης ενός μουσικού κειμένου. - Να καταγράφουν απλές μελωδικές γραμμές προοδευτικής δυσκολίας. - Να κατασκευάζουν απλές μελωδίες με βάση ένα δοσμένο μοτίβο.	διαστήματος στις μείζονες κλίμακες με διέσεις και με υφέσεις (να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα διαστήματα τρίτης, στην 4^η αυξημένη και 5^η ελαττωμένη). - Ελάσσονα κλίμακα (φυσική, αρμονική, μελωδική) - Σχετικές κλίμακες (ομώνυμες κλίμακες) - Ελάσσονες κλίμακες με διέσεις, ελάσσονες κλίμακες με υφέσεις.	
--	--	--

ΣΤΟΧΟΙ		
ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ		
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ		
Γ' ΤΑΞΗ		
- Να αναγνωρίζουν τις κοινές συγχορδίες της μείζονος και ελάσσονος κλίμακας- φυσικής, αρμονικής και μελωδικής. - Να σχηματίζουν όλα τα είδη των συγχορδιών. - Να αναγνωρίζουν όλα τα είδη των συγχορδιών και των αναστροφών τους. - Να αποκτήσουν δεξιότητες εκ πρώτης όψεως ανάγνωση (ρυθμική- μελωδική). - Να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να προσεγγίσουν την ευρύτερη φιλολογία της μουσικής.	- Ελάσσονες κλίμακες με διέσεις, ελάσσονες κλίμακες με υφέσεις (επανάληψη). - Διαστήματα μείζονος κλίμακας (επανάληψη) - Διαστήματα ελάσσονος κλίμακας - Εύρεση δοθέντος διαστήματος στις μείζονες και στις ελάσσονες κλίμακες με διέσεις και με υφέσεις. - Σύμφωνα διαστήματα, διάφωνα διαστήματα και λύσεις αυτών. - Αλλοιωμένα διαστήματα. - Συγχορδίες, είδη τρίφωνης συγχορδίας. - Συγχορδίες στη μείζονα και στην ελάσσονα κλίμακα. - Σχετικές κλίμακες, ομώνυμες, εναρμόνιες, χρωματικές. - Ρυθμική αγωγή. - Μουσικά στολίδια, χρωματισμοί.	- Ρυθμικές ασκήσεις. - Ρυθμομελωδικές ασκήσεις <i>Κλειδί του Σολ</i> <i>Κλειδί του Φα</i> - Ακουστική αναγνώριση διαστημάτων 2^{ης} – 8^{ης} (αρμονικά- μελωδικά). - Πρόσθετες ρυθμικές ασκήσεις. - Μουσική υπαγόρευση. - Αποσπάσματα έργων από την κλασική φιλολογία της μουσικής.

2. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Στόχος

- Ιστορική αναδρομή της πορείας και εξέλιξης του λαϊκού πολιτισμού στον Ελλαδικό χώρο.
- Γνωριμία με τις σημαντικότερες μορφές και είδη του Δημοτικού τραγουδιού
- Εξοικείωση με την ανάγνωση, γραφή και σύνθεση του μέλος της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής, καθώς και με την απόδοσή της. Μουσική σημειογραφία - παρασημαντική

Περιεχόμενο

1. Δημοτικό τραγούδι

- Το δημοτικό τραγούδι στα χρόνια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Το δημοτικό τραγούδι στα χρόνια της απελευθέρωσης, 19^{ος} – 20^{ος} αιώνας. Ακριτικό τραγούδι – παραλογές, - Είδη δημοτικών τραγουδιών (γάμου, ξενιτιάς, μοιρολόγια, κλέφτικα κ.ά.).
- Ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση. Ακροάσεις και αναλύσεις τοπικών μουσικών παραδόσεων.

2. Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική

- Έμφαση στην παρασημαντική μέσα από εκκλησιαστικά μέλη όσο και κοσμικές συνθέσεις (λόγιων αλλά και δημοτικών τραγουδιών) καταγεγραμμένων στη βυζαντινή σημειογραφία.
- Σύνθεση βυζαντινού εκκλησιαστικού μέλους.
- Έμφαση στην εκτέλεση εκκλησιαστικών ύμνων της Οκτωήχου σε σύντομο Ειρμολογικό είδος καθώς και στο Στιχηραρικό είδος.
- Ισοκράτημα και Ορθογραφία της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής
- Ακροάσεις Βυζαντινών εκκλησιαστικών μελών.

3. Περιεχόμενο κατά τάξη

Ι. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Πρώτη Τάξη (Α')

Το δημοτικό τραγούδι στα χρόνια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Ακριτικό τραγούδι-παραλογές

Ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση. Ακροάσεις και αναλύσεις τοπικών μουσικών παραδόσεων.

Δημοτικά τραγούδια σε σύντομο ειρμολογικό είδος στους τέσσερις ήχους του διατονικού γένους.

Άσκηση στο όργανο αναφοράς (ταμπουράς)

Δεύτερη τάξη (Β')

Το δημοτικό τραγούδι στα χρόνια της απελευθέρωσης.

Είδη δημοτικών τραγουδιών (γάμου, ξενιτιάς, μοιρολόγια, κλέφτικα κ.ά.).

Ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση. Ακροάσεις και αναλύσεις τοπικών μουσικών παραδόσεων.

Δημοτικά τραγούδια στο σύντομο ειρμολογικό είδος στους ήχους του χρωματικού και εναρμόνιου γένους.

Δημοτικά τραγούδια στο στιχηραρικό είδος στους ήχους του διατονικού γένους.

Άσκηση στο όργανο αναφοράς (ταμπουράς)

Τρίτη Τάξη (Γ')

Το δημοτικό τραγούδι στα χρόνια της απελευθέρωσης, 19^{ος} – 20^{ος} αιώνας.

Είδη δημοτικών τραγουδιών (γάμου, ξενιτιάς, μοιρολόγια, κλέφτικα κ.ά.).

Ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση. Ακροάσεις και αναλύσεις τοπικών μουσικών παραδόσεων.

Δημοτικά τραγούδια στο στιχηραρικό είδος στους ήχους του χρωματικού και εναρμόνιου γένους.

Άσκηση στο όργανο αναφοράς (ταμπουράς)

II. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ**Πρώτη τάξη (Α')****Θεωρητικό μέρος****Τα στοιχεία της μουσικής γραφής και ανάγνωσης**

Η μουσική κλίμακα { Φθόγγοι μουσικοί, Γνωρίσματα των φθόγγων, Διαστήματα, Τόνοι & διάκριση αυτών. Τετράχορδα. Μαρτυρίες των φθόγγων }.

Χαρακτήρες ποσότητας. Χαρακτήρες Χρόνου. Χαρακτήρες ποιότητας. Υφέσεις – Διέσεις.

Πρακτικό μέρος

Εκκλησιαστικοί ύμνοι και δημοτικά τραγούδια σε σύντομο ειρμολογικό είδος στους τέσσερις ήχους του διατονικού γένους.

Άσκηση στο όργανο αναφοράς (ταμπουράς)

Ακροάσεις.

Δεύτερη (Β') τάξη

Θεωρητικό μέρος

Τα γένη της βυζαντινής μουσικής { Το γένος στη μουσική. Μαρτυρίες & φθορές των γενών. Το διατονικό γένος. Το χρωματικό γένος (σύντονος & μαλακή χρωματική κλίμακα), Μαρτυρίες & φθορές χρωματικές. Το εναρμόνιο γένος. Μαρτυρίες και φθορές του εναρμόνιου γένους }

Ο πρώτος, ο πλάγιος του πρώτου, ο τέταρτος και ο πλάγιος του τετάρτου ήχοι { Μαρτυρίες και φθορές, Απήχημα, κλίμακα, δεσπίζοντες φθόγγοι και καταλήξεις. Έκταση του ήχου, ιδιάζουσες θέσεις και ήθος }.

Πρακτικό μέρος

Εκκλησιαστικοί ύμνοι και δημοτικά τραγούδια στο σύντομο ειρμολογικό είδος στους ήχους του χρωματικού και εναρμόνιου γένους.

Εκκλησιαστικοί ύμνοι και δημοτικά τραγούδια στο στιχηραρικό είδος στους ήχους του διατονικού γένους.

Άσκηση στο όργανο αναφοράς (ταμπουράς)

Ακροάσεις

Τρίτη (Γ') τάξη

Θεωρητικό μέρος

Οι τρεις Χρόες. Μεταβολή κατά τόνο και κατά γένος. Έννοια και αριθμός συστημάτων. Το οκτάχορδο ή διαπασών σύστημα. Το πεντάχορδο σύστημα ή τροχός. Το τετράχορδο σύστημα. Μεταβολή κατά σύστημα.

Ο δεύτερος, ο πλάγιος του δευτέρου, ο τρίτος και ο πλάγιος του τρίτου (βαρύς) ήχοι { Μαρτυρίες και φθορές, Απήχημα, κλίμακα, δεσπίζοντες φθόγγοι και καταλήξεις. Έκταση του ήχου, ιδιάζουσες θέσεις και ήθος }.

Πρακτικό μέρος

Εκκλησιαστικοί ύμνοι και δημοτικά τραγούδια στο στιχηραρικό είδος στους ήχους του χρωματικού και εναρμόνιου γένους. Τα δώδεκα (12) Εξαποστειλάρια και Εωθινά.

Ορθογραφία

3. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΟΛΥΦΩΝΙΚΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

1. Ειδικοί Σκοποί

Με τη διδασκαλία της χορωδίας επιδιώκεται οι μαθητές :

- να γνωρίσουν τη μουσική σε όλες της τις μορφές χρησιμοποιώντας ως μουσικό όργανο εκείνο που έχει τη μεγαλύτερη δύναμη να αιχμαλωτίζει τα συναισθήματά τους δηλαδή την φωνή τους.
- να αποκτήσουν, μέσα από την αναγκαιότητα της συμμόρφωσης προς κοινά αποδεκτούς κανόνες και όρους, το πνεύμα της πειθαρχίας, της συνεργασίας, της συλλογικής ευθύνης και της κοινωνικότητας.
- να ασκηθούν έτσι ώστε η χορωδία να μην αποτελεί μόνο μέσο αισθητικής αγωγής, αλλά ταυτόχρονα και μια μορφή αισθητηριακής αγωγής.

1. Στόχοι: Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
• Να γνωρίσουν ότι η φωνή δεν είναι μόνο εργαλείο ομιλίας αλλά ένα πολύ σύνθετο μουσικό όργανο το οποίο ανιχνεύοντάς το σταδιακά θα ανακαλύψουν τις άπειρες εκφραστικές του δυνατότητες.	1.Ανατομία του φωνητικού συστήματος του ανθρώπου. Ανάλυση των οργάνων αναπνοής και παραγωγής του ήχου. Φυσιολογία του οργάνου της φωνής, οι φωνητικές χορδές, τα ηχεία του σώματος και η λειτουργία τους.	• Τοποθετούν την παλάμη του ενός χεριού στο λαιμό και καταπίνουν. Εντοπίζουν τη θέση των φωνητικών χορδών. • Χασμουριούνται και καταπίνουν εναλλάξ. Κατανοούν το άνοιγμα και το κλείσιμο των φωνητικών χορδών. • Τοποθετούν την παλάμη του ενός χεριού στο διάφραγμα. Προφέρουν ένα έντονο Τrrrrrrrrrr..... Γνωρίζουν το διάφραγμα και κατανοούν την επικοινωνία του με τα υπόλοιπα όργανα της φωνής π.χ. τοποθετούν το άλλο χέρι στην κορυφή της κεφαλής και συνειδητοποιούν τη δόνηση των οστών του κρανίου.

• Να ενδυναμώσουν τις φωνητικές τους δυνατότητες μέσα από τη σωστή χρήση της τεχνικής της αναπνοής.	2. Τεχνική της αναπνοής: Ο έλεγχος της αναπνοής είναι το πρώτο βήμα. Τα παιδιά πρέπει να ασκηθούν σε διάφορα είδη αναπνοής και να κατανοήσουν τα δύο στάδια: εισπνοή - εκπνοή. Πρέπει ακόμα να βιώσουν ότι εκπνέοντας παράγουμε μουσικούς ήχους και το είδος εισπνοής και της εκπνοής, καθορίζει τον ήχο της φωνής που θα προκύψει. Η σωστή αναπνοή βοηθάει τα παιδιά να τραγουδήσουν με άνεση μια μελωδική φράση για να αποδώσουν τραγουδώντας τα εκφραστικά στοιχεία που συνιστούν μια μουσική ερμηνεία. 3. Στάση του σώματος: Η στάση του σώματος πριν και κατά την διάρκεια του τραγουδιού πρέπει να ελέγχεται έτσι ώστε το όργανο της φωνής να λειτουργεί χωρίς εμπόδια χρησιμοποιώντας όλα τα ηχεία του σώματος.	• Εισπνέουν από τη μύτη και διοχετεύουν τον αέρα χαμηλά. Εκπνέουν αργά και συνεχόμενα. Χαμηλή εισπνοή, εισροή αέρα στις βάσεις των πνευμόνων. • Ενεργοποιούν το διάφραγμα α) εκπνέοντας όλο τον αέρα που έχουν οι πνεύμονες β) εισπνέοντας από τη μύτη γ) φυσώντας έντονα μιμούμενα το τράινο με το σχήμα φ - φ - sch επιταχύνοντας ή επιβραδύνοντας την ταχύτητα. Παραλλάσσουν το ρυθμικό μοτίβο π.χ. και το προφέρουν με τα γράμματα "π - τ - κ". • Γέρνουν το κεφάλι αριστερά και νιώθουν τους μύες του αυχένα να τεντώνουν. Μετά από μια κυκλική κίνηση του κεφαλιού το αφήνουν να πέσει αργά με το βάρος του μπροστά ταλαντευόμενο σαν εκκρεμές μέχρι να
---	--	---

• Να αναπτύξουν την προσοχή και την αυτοπειθαρχία. • Να εκλεπτύνει την ακουστική ικανότητα των μαθητών.	χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα την ελαστική κίνηση του διαφράγματος. 6. Φωνητικό ζέσταμα: • Χαλάρωση : Πολύ συχνά η έλλειψη χαλάρωσης είναι αιτία που ένα παιδί δεν καταφέρνει να προφέρει έναν ήχο. Η χαλάρωση μπορεί να επιτευχθεί με δραστηριότητες που θα αφορούν ολόκληρο το σώμα αλλά και το πρόσωπο - σφίξιμο και χαλάρωμα των μυών του προσώπου, άνοιγμα και κλείσιμο του στόματος, μίμηση εκφράσεων, μορφασμοί. Ιδιαίτερα πρέπει να προσεχθεί η στάση του σώματος. Σε οποιαδήποτε άσκηση της φωνής, τα παιδιά πρέπει να κάθονται άνετα και το επάνω μέρος του κορμιού να είναι ίσιο. • Ορθοτονία - κούρδισμα χορωδίας: Μαθαίνουν να τραγουδούν ελέγχοντας τη φωνή τους να είναι σωστά κουρδισμένη στην εκάστοτε τονικότητα.	• Ξεκινούν με ασκήσεις mp ή mf και αργότερα αυξάνουν την ένταση. • Εξασκούν πρώτα την μεσαία περιοχή της φωνής και σταδιακά προχωρούν προς την υψηλή περιοχή και την χαμηλή. • Κινούν κυκλικά τους ώμους τους εναλλάξ με αργούς και έντονους κύκλους προς τα εμπρός ή προς τα πίσω, ή και τους δύο μαζί ενώ το σώμα τους στέκεται ίσιο στηριγμένο σε μισάνοικτα πόδια. • Ανοιγοκλείνουν την σιαγόνα πάνω κάτω. • Ανοιγοκλείνοντας την σιαγόνα πάνω κάτω τραγουδούν ένα έντονο και διαρκές "μ". • Τραγουδούν δοσμένο τόνο μετά από νεύμα που τους υποδεικνύεται. Τραγουδούν legato dolce, σε μέτρια ρυθμική αγωγή. Τραγουδούν την συλλαβή "μι" με μια αναπνοή τους φθόγγους ντο-ρε-
--	--	---

	Μαθαίνουν να ακούν τον εαυτό τους στο σύνολο, χωρίς βέβαια να ξεχωρίζουν, να ακούν τους διπλανούς τους και να ακούν και τις άλλες ομάδες φωνών. • Ομοιογένεια : Χρώμα φωνής, εκφορά ομοίων φωνηέντων, δυναμική, έκφραση. • Ορθοφωνία: Συνδυασμοί και εκφορά συμφώνων και φωνηέντων. • Έκταση:	ντο-ρε-ντο (c - d - c - d - c). • Ανεβάζουν με transport ημιτόνιο προς ημιτόνιο ελέγχοντας πάντα την τονική ακρίβεια. Με tempo πιο γρήγορο ή πιο αργό λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πιο πάνω δεσμεύσεις με μι - μα ή νο - να ή ζι - ζα προφέροντας το σύμφωνο έντονα τραγουδούν: • Τραγουδούν "μμ...." σε διαφορετικό τονικό ύψος ο καθένας και με ανοικτή σιαγόνα, τα ρουθούνια ανοικτά και το κεφάλι ελαφρά σκυμμένο, ακούμε ένα σταθερό βόμβο. • Τραγουδούν σ' ένα δοσμένο τόνο π.χ. την νότα "μι" με τις συλλαβές μαμ-μεμ-μιμ-μομ-μου προφέροντας το γράμμα "μ" έντονα ενώ το φωνήεν μικρό και κοφτό. • Προφέρουν τα σύμφωνα κ, γ, χ ή τα δίγηφα σύμφωνα γκ, γγ χωρίς να κτυπούν την μαλακή υπερώα πίσω στο φάρυγγα, αλλά τα εκφέρουν μαλακά μπροστά και πλάι. • Προφέρουν το "λ" ακουμπώντας τη μύτη της γλώσσας πίσω από τους πάνω κοπήρες κάνοντας μια μικρή κύρτωση. • Τραγουδώντας τον φθάγγο που
--	--	---

• Να γνωρίσουν χορωδιακές συνθέσεις Ελλήνων και ξένων συνθετών, ταξιδεύοντας στο χρόνο από την αρχαία Ελλάδα έως και τις μέρες μας, από το ομοφωνικό και πολυφωνικό μέλος και επιλογές έργων απ' τη φιλολογία της τονικής, πολυτονικής και ατονικής μουσικής απ' όλες τις αισθητικές κατευθύνσεις. • Να επικοινωνήσουν με την ομάδα μέσω προκαθορισμένων κινήσεων του Διευθυντή της χορωδίας	Αύξηση του φωνητικού εύρους των μαθητών. 7. Ερμηνεία μουσικού έργου. Ιστορική, μορφολογική και υφολογική ανάλυση. 8. Ανταπόκριση σε βασικές κινήσεις του Διευθυντή Χορωδίας Ανάλυση κινήσεων του διευθυντή χορωδίας. Μέτρο, ρυθμός, χρωματισμός, έκφραση, δυναμική, στυλιστική προσέγγιση.	έχουν κατακτήσει σαν όριο, προχωράμε με ημιτόνιο προς τα επάνω ή προς τα κάτω αντίστοιχα με προσοχή. • Αναφέρονται επιγραμματικά στο συνθέτη, το έργο του, την εποχή του και στο στυλ της εποχής, καθώς και στη δομή και τη φόρμα του έργου. • Ασκούνται με την προεναρκτήρια κίνηση του μαέστρου για ομαδική εισπνοή σε μέτρο που αρχίζει από τη θέση ή σε μέτρο που αρχίζει από την άρση. • Ασκούνται σε κινήσεις του μαέστρου που υποδεικνύουν την δυναμική (αύξηση ή ελάττωση της έντασης), το σταθερό tempo, το accelerando, το ritenuto και τους χρωματισμούς κάθε μουσικής φράσης.
---	---	--

• Να εξοικειωθούν στον αυτοσχεδιασμό ρυθμικών και μελωδικών συνοδειών σε διάφορες τονικότητες. • Να εκλεπτύνουν τις μουσικές τους προτιμήσεις, αποκτώντας κριτήρια για αξιόλογες μουσικές επιλογές είτε ως ακροατές είτε ως ενεργοί ερμηνευτές είτε ως δημιουργοί. • Να γνωρίσουν και εκτιμήσουν την διαφορά των μουσικών πολιτισμών μαθαίνοντάς τα να σέβονται και να αγαπούν τη διαφορετικότητα των λαών μέσα από την μουσική τους.	9. Φωνητικοί αυτοσχεδιασμοί: Συνοδεία απλών γνωστών μελωδιών ή αυτοσχεδίων με μελωδικά ostinati και απλοί κανόνες με δυνατότητα μεταφοράς τους σε άλλες τονικότητες. 10. Γνωριμία με το περιεχόμενο και την εκτέλεση χορωδιακών συνθέσεων: Τραγούδια με αξιόλογο περιεχόμενο και με ελκυστική μελωδική και αρμονική δομή τα οποία θα εξελίσσουν αισθητικά τους μαθητές γνωρίζοντάς τους το χορωδιακό τραγούδι της Χώρας μας αλλά και των άλλων λαών.	• Αυτοσχεδιάζουν ρυθμικά ή μελωδικά ostinati για να συνοδεύσουν δοσμένες ή αυτοσχεδίες μελωδίες ή κανόνες ανάλογα με το γνωστικό επίπεδο και την εμπειρία των μαθητών.. • Εκτελούν χορωδιακά έργα προχωρώντας από τα πιο απλά στα πιο σύνθετα αυξάνοντας σταδιακά το δείκτη δυσκολίας προσπαθώντας να εφαρμόσουν στη πράξη τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας.
---	--	--

❖ **Ώρες διδασκαλίας:**

Δύο ώρες την εβδομάδα

❖ Διδακτική Μεθοδολογία:

Το Πρόγραμμα Σπουδών Χορωδίας περιλαμβάνει τους ειδικούς σκοπούς, τους στόχους, τις θεματικές ενότητες και τις ενδεικτικές δραστηριότητες που πρέπει να διδαχθούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης τους, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις – στόχους που έχουν τεθεί. Στην περίπτωση του μαθήματος της χορωδίας, όπως άλλωστε και στην εκπαίδευση γενικότερα των Τεχνών, είναι λιγότερο περιγραφικά από αυτά που αφορούν άλλα γνωστικά αντικείμενα και επιτρέπουν στα σχολεία και στους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τους δικούς τους σχεδιασμούς μαθημάτων σε συσχετισμό με τα μέσα και τις συνθήκες που διαθέτει το κάθε σχολείο και η περιοχή που εδρεύει το σχολείο.

Το Πρόγραμμα Σπουδών επομένως σχεδιάστηκε με τρόπο, ώστε να παρέχει ένα ευρύ πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να αναπτυχθούν λεπτομερή σχέδια μαθημάτων. Αναπτύσσοντας τέτοια σχέδια μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εφαρμόζουν το πρόγραμμα σπουδών με ευελιξία, έτσι ώστε οι χορωδιακές δραστηριότητες που θα χρησιμοποιούν να ανταποκρίνονται στους τελικούς στόχους.

❖ Αξιολόγηση:

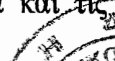
Η αξιολόγηση για το μάθημα της χορωδίας δεν πρέπει να περιλαμβάνει προκαθορισμένες εξετάσεις, όπως αυτό συμβαίνει με άλλα γνωστικά αντικείμενα. Αυτό σημαίνει ότι η αξιολόγηση της επιτυχούς προσπάθειας των μαθητών στο μάθημα της χορωδίας θα γίνεται μόνο από τους διδάσκοντες και μέσα από την παρακολούθηση της πορείας της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η αξιολόγηση θα γίνεται με βάση τους επιθυμητούς στόχους στο τέλος κάθε επιπέδου ή θεματικής ενότητας.

Το μάθημα της χορωδίας είναι μια σύνθετη και διαρκής διαδικασία αισθητικής – διανοητικής ευαισθητοποίησης και ψυχοσωματικής ενεργοποίησης. Γι' αυτό ο έλεγχος επίτευξης των διδακτικών στόχων θα πρέπει να έχει περισσότερο ποιοτικό παρά ποσοτικό χαρακτήρα. Οποιαδήποτε αξιολόγηση που θα περιοριζόταν μόνο στη μέτρηση της επίδοσης σε σχέση με μια συγκεκριμένη δεξιότητα θα ήταν εκτός της φιλοσοφίας του προγράμματος αυτού.

Οι χορωδιακές γνώσεις και δεξιότητες αναμένεται να διδάσκονται στο πλαίσιο της πρακτικής δημιουργίας. Συνεπώς, θα πρέπει οι μαθητές να αξιολογούνται κάτω απ' αυτό το πρίσμα.

Οι ακόλουθες αρχές πρέπει να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση:

- Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση πρέπει να είναι πλήρως κατανοητά, αποδεκτά ως λογικά και πέρα από κάθε ασαφή ερμηνεία στην εφαρμογή τους.
- Η αξιολόγηση πρέπει να είναι απλή και μέρος της διαδικασίας της τάξης, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να γίνεται στο σωστό χρόνο και να αποφεύγεται η κατάχρηση.
- Η αξιολόγηση πρέπει να είναι τόσο διαμορφωτική (formative) – μια συνεχής διαδικασία που ενδυναμώνει τη μάθηση και τη διδασκαλία – όσο και αθροιστική (summative) – αφορά στην ολοκλήρωση των επιδιωκόμενων στόχων στο τέλος κάθε επιπέδου - θεματικής ενότητας και να δίνει σαφείς και ξεκάθαρες πληροφορίες για όλα τα αντικείμενα που ενδιαφέρουν.
- Η αξιολόγηση του κάθε μαθητή ατομικά θα πρέπει να αντανakλά και τις δραστηριότητες και επιτεύξεις του ως μέλους μιας ομάδας.

- Η αξιολόγηση της ικανότητας στο μάθημα της χορωδίας συνδέεται με το γενικό πλαίσιο και τις δημιουργικές εργασίες - δραστηριότητες που εφαρμόζονται. Επομένως όσο πιο ευρύ είναι το φάσμα των δραστηριοτήτων που μπορούν να πραγματοποιηθούν, τόσο πιο ευρύχωρο γίνεται το πεδίο αξιολόγησης.
- Προσοχή πρέπει να δοθεί στην αξιολόγηση τόσο της διαδικασίας όσο και του παραγόμενου αποτελέσματος και δια μέσου αυτών, στην αυτό - αξιολόγηση των μαθητών που πλέον αποτελεί σημαντικό μέρος της πορείας για τη συμπλήρωση των στόχων επίτευξης.
- Καθώς η αξιολόγηση γίνεται σε μόνιμη βάση θα είναι απαραίτητο να ξαναδεί ο εκπαιδευτικός συγκεντρωτικά τις αξιολογήσεις που έγιναν από όλους όσους εμπλέκονται με κάθε μαθητή, πριν αποφασίσει σε μια αθροιστική αναφορά στο τέλος των στόχων του κάθε επιπέδου - θεματικής ενότητας.
- Εφόσον οι μουσικές ικανότητες – δεξιότητες και η κατανόηση της μουσικής κατακτώνται μέσω μιας διαδικασίας συνεχούς ανάκλησης και «επίσκεψης» περιοχών δεξιοτήτων αλλά και δημιουργικών εργασιών που πραγματοποιούνται, η αξιολόγηση πρέπει να λάβει υπόψη διαφορές ανάμεσα στα επίπεδα ανάπτυξης στα άτομα και τα αποτελέσματα της «επανεπίσκεψης» συγκεκριμένων περιοχών δεξιοτήτων.

4. ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ

Σκοπός:

Η γνωριμία και η εξοικείωση των μαθητών με όλες τις μορφές ομαδικής Μουσικής πράξης χρησιμοποιώντας γι' αυτό 1) τη φωνή τους ως όργανο (Χορωδία) και 2) το όργανο το οποίο σπουδάζουν (οργανικά σύνολα, ορχήστρα), όχι με τη σολιστική του ιδιότητα, αλλά με εκείνη του ρόλου του ως τμήμα ενός Μουσικού Συνόλου.

Η απόκτηση σταδιακά του απαραίτητου πνεύματος πειθαρχίας, συνεργατικότητας, συλλογικής ευθύνης και κοινωνικότητας μέσα από την αναγκαιότητα συμμόρφωσης προς κοινά αποδεκτούς κανόνες και όρους.

Γενικοί στόχοι:

1. Η προσέγγιση των μουσικών εννοιών της θεωρίας, της αρμονίας, της μορφολογίας και της ιστορίας της μουσικής μέσω των οποίων κατακτώνται γνώσεις και δεξιότητες με τρόπο ενεργητικό, βιωματικό και συμμετοχικό.
2. Η ανάπτυξη της αισθητικής αγωγής και ταυτόχρονα της αισθητηριακής αγωγής, γιατί καλλιεργεί την ακοή, εκλεπτύνει την ακουστική ικανότητα των μαθητών και βοηθά τη νοητική τους εξέλιξη.
3. Η γνώση και η εκτίμηση των διαφόρων μουσικών πολιτισμών μαθαίνοντας να σέβονται και να αγαπούν την διαφορετικότητα των λαών μέσα από την μουσική τους.
4. Η ανάπτυξη της προσοχής, της επινοητικότητας, της φαντασίας, της μνήμης, αλλά και της υπομονής και επιμονής στην συλλογική προσπάθεια.
5. Η καλλιέργεια της ευαισθησίας για άμεση, ελεύθερη, αυτοσχεδιαστική έκφραση αποφορτίζοντας τους μαθητές από ανασφάλειες και ενδυναμώνοντας την αυτοπεποίθησή τους.
6. Η εκλέπτυνση των μουσικών προτιμήσεων αποκτώντας κριτήρια για αξιόλογες μουσικές επιλογές, είτε ως ακροατές, είτε ως ενεργοί ερμηνευτές, είτε και ως δημιουργοί.

Ειδικοί Στόχοι:

1. Όσον αφορά τη συμμετοχή στο **Μουσικό Σύνολο Χορωδία** (Ευρωπαϊκής και Ελληνικών μουσικών παραδόσεων) οι στόχοι είναι ταυτόσημοι με εκείνους που έχουν αναφερθεί στο ΑΠΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ με ιδιαίτερη έμφαση στην δημιουργία ρεπερτορίου από όλα τα είδη της χορωδιακής μουσικής και διαφορετικών εποχών. Επιπλέον στόχος, η δυνατότητα προσέγγισης και ερμηνείας ολοκληρωμένων έργων βασισμένων στην χορωδιακή μουσική.
2. Όσον αφορά τη συμμετοχή σε **Οργανικά Μουσικά Σύνολα:**
 - Ευρωπαϊκή μουσική: Η θεωρητική γνωριμία με τα σχήματα οργανικών συνόλων και του ρόλου των οργάνων σε αυτά (συμπεριλαμβανομένου του Πιάνου και της Κιθάρας), δηλαδή σύνολα Μουσικής Δωματίου (Duo, Trio, Quartet, Quintet, Εγχόρδων, Ξύλινων πνευστών, Χάλκινων πνευστών, Νυκτών εγχόρδων) και μεγαλύτερων συνόλων (Ορχήστρα Εγχόρδων, Ορχήστρα Πνευστών – Φιλαρμονική και Συμφωνική Ορχήστρα).

- Μουσική ελληνικών παραδόσεων: Η θεωρητική γνωριμία με τα είδη και την σύνθεση των συνόλων, που απορρέει από την τοπική-γεωγραφική ιδιομορφία τους (π.χ. Ήπειρος, Μακεδονία-Θράκη, Αιγαίο, Στερεά Ελλάδα-Πελοπόννησος, Κρήτη, Επτάνησα, Σμυρναίικο, Αστικό-Ρεμπέτικο, Έντεχνο κ.λ.π.).

Λειτουργία Μουσικών Συνόλων:

Τα Μουσικά Σύνολα των Μουσικών Σχολείων δημιουργούνται ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε σχολείου (μαθητικό δυναμικό, διδακτικό προσωπικό κ.λ.π.). Για το λόγο αυτό είναι αναγκαία η διερεύνηση της τοπικής ιδιαιτερότητας, του μαθητικού δυναμικού και του επιπέδου του, ώστε να γίνεται ορθολογική επιλογή των Μουσικών Συνόλων που θα δημιουργούνται σε κάθε σχολική μονάδα, για την κατάλληλη ένταξη των μαθητών σε αυτά. Επί πλέον, η κατανομή των μαθητών στο όργανο επιλογής από την Α' Γυμνασίου (και κατ' εξαίρεση από τη Β' Γυμνασίου) πρέπει να είναι τέτοια ώστε να ευνοείται η δημιουργία των Μουσικών Συνόλων.

Τα Μουσικά Σύνολα που πρέπει να δημιουργούνται είναι τα εξής:

1. Ευρωπαϊκής Μουσικής

. ΧΟΡΩΔΙΑ

. ΟΡΧΗΣΤΡΑ

α) Εγχόρδων

β) Πνευστών

γ) Συμφωνική

. ΣΥΝΟΛΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΩΜΑΤΙΟΥ

2. Ελληνικών Μουσικών Παραδόσεων

2.1. ΧΟΡΩΔΙΑ (Βυζαντινής εκκλησιαστικής Μουσικής, Δημοτικής-Λαϊκής Μουσικής)

2.2. ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

Κ.Μ.

Δεδομένου ότι ο προγραμματισμός των Μουσικών Σχολείων, τουλάχιστον όσον αφορά την μουσική εκπαίδευση, είναι ενιαίος, δηλαδή εξαιτής, και λόγω του ότι τα Μουσικά Σύνολα απαρτίζονται από μαθητές όλων των τάξεων και διαφορετικών επιπέδων, μπορούν κατά περίπτωση να διαχωρίζονται σε «**Σύνολα Αρχαρίων Εκπαιδευτικού Χαρακτήρα**» με μαθητές Γυμνασίου και σε «**Σύνολα Καλλιτεχνικής Δραστηριοποίησης**» στα οποία μετέχουν οι μαθητές του Λυκείου και οι προχωρημένοι μαθητές Γυμνασίου.

Οι θεματικές διδακτικές ενότητες καθορίζονται επί μέρους ανάλογα με το Σύνολο, τη σύνθεση, τις δυνατότητες και το επίπεδο του και πάντα από το απλό ή και το απλοποιημένο προς το συνθετότερο έως και το πρωτότυπο εξελικτικά.

Το μάθημα των Μουσικών Συνόλων διδάσκεται τρεις ώρες εβδομαδιαίως. Οι ώρες αυτές είναι συνεχείς και διαχωρίζονται σε μία διδακτική ώρα και δύο ενιαίες με μικρό ενδιάμεσο διάλειμμα.

Οι μαθητές εντάσσονται σε **χορωδιακό και σε οργανικό σύνολο**. Στη Χορωδία (Ευρωπαϊκή ή Ελληνικών Μουσικών Παραδόσεων) μετέχουν υποχρεωτικά καθ' ολοκληρίαν, στην περίπτωση που σπουδάζουν φωνητική μουσική, και κατά το 1/3 (μία από τις τρεις ώρες του εβδομαδιαίου μαθήματος Μουσικών Συνόλων) για τουλάχιστον δύο χρόνια της Γυμνασιακής τους φοίτησης.

Η ένταξη των μαθητών σε συγκεκριμένο οργανικό σύνολο απορρέει υποχρεωτικά από το όργανο επιλογής τους, τουλάχιστον κατά τα 2/3 της συμμετοχής τους σε αυτά (δύο από τις τρεις ώρες του εβδομαδιαίου μαθήματος Μουσικών Συνόλων).

Ειδικά για τη συμμετοχή στα χορωδιακά σύνολα, ο συσχετισμός μία συν δύο ώρες αντιστρέφεται σε δύο συν μία, για μαθητές που δεν μπορούν να υπάγονται σε κύρια οργανικά σύνολα. Για παράδειγμα, μαθητές με όργανο επιλογής το Πιάνο, την Κιθάρα κ.λ.π. συμμετέχουν δύο ώρες εβδομαδιαίως στην Χορωδία και μία ώρα σε σύνολο Μουσικής Δωματίου ή άλλο σύνολο. Επισημαίνεται ότι η Χορωδία προβλέπεται και ως δίωρο εβδομαδιαίο μάθημα στις Γυμνασιακές τάξεις.

Στα πλαίσια του δίωρου ατομικού εβδομαδιαίου μαθήματος **Οργάνου Επιλογής** οι διδάσκοντες πρέπει να ελέγχουν, για 15 περίπου λεπτά, την πρόοδο των μαθητών στις υποχρεώσεις τους στα Μουσικά Σύνολα και να συνεργάζονται με τον εκάστοτε υπεύθυνο καθηγητή συνόλου.

Σε κάθε Μουσικό Σύνολο **ορίζεται υπεύθυνος Καθηγητής**, ο οποίος

συνεπικουρείται από συναδέλφους καθηγητές όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Οι

διδάσκοντες στα Σύνολα είτε αναλαμβάνουν ομάδες του Συνόλου για εκμάθηση-

εξάσκηση (π.χ. ομάδες φωνών στην Χορωδία, ομάδες οργάνων στην Ορχήστρα

κ.λ.π.) είτε συμμετέχουν ενεργά σε αυτά ως εκτελεστές μαζί με τους μαθητές τους.

δίνοντας σε αυτούς τη δυνατότητα κατανόησης της υποδειγματικής λειτουργίας του ρόλου τους.

Τα Μουσικά Σύνολα διατηρούν βιβλίο ύλης. Σε αυτό αρχικά αναπτύσσεται ο ετήσιος στόχος και ο προγραμματισμός κάθε Συνόλου και αναλυτικά η εβδομαδιαία ενασχόληση και πρόοδος.

Το μάθημα των Μουσικών Συνόλων, όπως και του μαθήματος της Χορωδίας, δεν εξετάζεται γραπτώς ή δι' ακροάσεως. Η τελική αξιολόγηση των μαθητών, μέσω βαθμού ή οποιουδήποτε άλλου τρόπου αξιολόγησης, εξάγεται από τον μέσο όρο (Μ.Ο.) των βαθμών των τριών τριμήνων του Γυμνασίου ή των δύο τετραμήνων του Λυκείου αντίστοιχα. Μαθητής που μετέχει σε περισσότερα του ενός Σύνολα αξιολογείται μόνο στο κύριο Σύνολο.

Τα Μουσικά Σύνολα, πρέπει να παρουσιάζουν την δουλειά τους σε δύο τουλάχιστον εκδηλώσεις ή συναυλίες κατά την διάρκεια του Σχολικού Έτους. Απώτερος στόχος η παρουσίαση ολοκληρωμένων έργων με τη σύμπραξη περισσότερων Συνόλων.

5. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ **ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΠΙΑΝΟΥ (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΥ)**

1. Σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι:

- ⊥ η γνώση και η χρήση του οργάνου για την κατανόηση της θεωρίας, της αρμονίας, της ιστορίας της μουσικής και της μορφολογίας και ως εκ τούτου να συμβάλλει στην καλλιέργεια της μουσικότητας και αισθητικής ευαισθητοποίησης του μαθητή.
- ⊥ η χρήση του οργάνου στην συνοδεία και στη σύμπραξη σε οργανικά σύνολα, αλλά και σε ποικίλες άλλες μουσικές δραστηριότητες (ΦΕΚ 424 /τ.Β/' 16-5-1995).

2. Στόχοι

Ο μαθητής θα πρέπει:

- 2.1 Να γνωρίσει το όργανο και το ρεπερτόριό του, να αναπτύξει τις τεχνικές ικανότητες που θα του επιτρέψουν να χειρίζεται το όργανο με ευκολία και δεξιοτεχνία και να κατανοήσει και να εξοικειωθεί με τις ερμηνευτικές δυνατότητές του σε αντιστοιχία με το επίπεδο στο οποίο βρίσκεται.
- 2.2. Να μπορεί να συμπράττει παίζοντας πιάνο με άλλα όργανα καθώς και με άλλους συμμαθητές του στο ίδιο όργανο (με γνώση του σχετικού ρεπερτορίου για τέσσερα ή έξι χέρια, καθώς επίσης και για μικρά σύνολα)
- 2.3. Να μπορεί να συνοδεύει στο πιάνο άλλα όργανα ή φωνή.

- 2.4. Να αναπτύξει τη δεξιότητα της απ' ευθείας ανάγνωσης (prima vista)
- 2.5. Να βοηθηθεί με τη χρήση του πιάνου στην κατανόηση και εμπέδωση των θεωρητικών αντικειμένων που διδάσκεται.
- 2.6. Να βοηθηθεί με τη χρήση του πιάνου στην κατανόηση και διασύνδεση της ιστορίας και της μορφολογίας της μουσικής.
- 2.7. Να καλλιεργήσει μέσω της χρήσης του πιάνου τη δεξιότητα της κριτικής ακρόασης.

3. Μερικές οδηγίες για την μεθοδολογία διδασκαλίας

Στη διάρκεια της χρονιάς, καθώς και κατά την διάρκεια του κάθε μαθήματος θα πρέπει να επιδιώκονται οι παραπάνω στόχοι χρησιμοποιώντας κατά περίπτωση διαφορετικές μεθόδους διδασκαλίας και διαφορετικές δραστηριότητες.

Κατά τον πρώτο χρόνο ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη της σωστής τεχνικής για τον χειρισμό του οργάνου. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την αξιοποίηση της ύλης για να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες τεχνικής και να αντιμετωπιστούν τυχόν προβλήματα που θα προκύψουν.

Παράλληλα όμως θα πρέπει να αναπτύσσονται σταδιακά και οι υπόλοιπες δεξιότητες που αποτελούν τους στόχους του μαθήματος. Έτσι:

Σύμπραξη του πιάνου με άλλα όργανα (στόχος 2.2.)

Θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να παίζουν με άλλα όργανα καθώς και με τέσσερα χέρια (ή και έξι) από πολύ νωρίς. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνονται τα εξής: ανάπτυξη δεξιότητας του ρυθμού, κατανόηση του ρόλου του πιάνου σε σύμπραξη με άλλα όργανα, κριτική ακρόαση, συνεργασία.

Χρήση του πιάνου για συνοδεία (στόχος 2.3.)

Από τον πρώτο κιόλας χρόνο (από το δεύτερο μισό του χρόνου κι έπειτα) θα πρέπει να καθοδηγείται ο μαθητής να αναγνωρίζει στοιχεία και τεχνικές της χρήσης του πιάνου ως συνοδεία σε μια δοσμένη μελωδία. Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας ο εκπαιδευτικός μπορεί να επισημάνει την αρμονική σειρά των συγχορδιών (όταν θα υπάρχει και η κατάλληλη γνώση από τη θεωρία και την αρμονία), να μιλήσει για διαφορετικά στυλ συνοδείας, να εναρμονίσει ο ίδιος απλές μελωδίες για να τις παίζει ο μαθητής και σταδιακά να προχωρήσει στην εναρμόνιση και ο ίδιος ο μαθητής.

Απ' ευθείας ανάγνωση (Prima vista) (στόχος 2.4.)

Η δεξιότητα της απ' ευθείας ανάγνωσης είναι πολύ σημαντική και θα πρέπει να αναπτύσσεται από πολύ νωρίς. Εκτός από τις ειδικές μεθόδους που προτείνονται για τον σκοπό αυτό, σε κάθε μάθημα η πρώτη ανάγνωση του νέου μουσικού κειμένου αποτελεί εξάσκηση της δεξιότητας αυτής. Γι' αυτό είναι σημαντικό ο μαθητής να ενθαρρύνεται να δοκιμάζει να παίζει το μουσικό κομμάτι ως σύνολο από την πρώτη στιγμή (δύο χέρια μαζί, απόδοση δυναμικής, έκφρασης, κτλ.)

Κατανόηση και εμπέδωση θεωρίας και αρμονίας και κατανόηση και διασύνδεση της ιστορίας και μορφολογίας της μουσικής (στόχοι 2.5. και 2.6.)

Η διδασκαλία του πιάνου στο μουσικό σχολείο έχει μεταξύ άλλων και σκοπό την χρήση του ως εργαλείο κατανόησης και εμπέδωσης των θεωρητικών μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος (θεωρία και αρμονία) καθώς και βαθύτερη κατανόηση της ιστορίας και της μορφολογίας της μουσικής. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να βοηθήσει ο καθηγητής του πιάνου κατά τη διάρκεια του μαθήματος φροντίζοντας να

επισημαίνει τα στοιχεία εκείνα της θεωρίας και της αρμονίας που μπορεί να κατανοήσει ο μαθητής (ανάλογα με το επίπεδο στο οποίο βρίσκεται). Επίσης πληροφορίες για το είδος της σύνθεσης, τον συνθέτη, το στυλ, την χρονική περίοδο στην οποία ανήκει το έργο το οποίο μελετά ο μαθητής ενισχύουν την κατανόηση των ιστορικών πληροφοριών. Τέλος, πρέπει να προβάλλει και να αναδεικνύει ο καθηγητής του πιάνου τα δομικά στοιχεία της κάθε σύνθεσης έτσι ώστε να βοηθείται ο μαθητής στην καλύτερη κατανόηση της μορφολογίας του έργου. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται ταυτόχρονα η ευκολότερη μουσική απομνημόνευση και η βαθύτερη και ολιστική κατανόηση του μουσικού κειμένου.

4. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση του μαθήματος του υποχρεωτικού πιάνου θα πρέπει να είναι αριθμητική και περιγραφική. Ο βαθμός του τριμήνου θα πρέπει να προκύπτει ως μέσος όρος από την πρόοδο του μαθητή και την ανταπόκρισή του στους στόχους του μαθήματος. Έτσι, αξιολογώντας τα παρακάτω ο εκπαιδευτικός καταλήγει στον μέσο όρο βαθμολογίας, που αποτελεί και την αριθμητική απόδοση της αξιολόγησης του μαθητή:

Τεχνική και ύλη
Συνεργασία με άλλα όργανα
Συνοδεία –εναρμόνιση
Prima vista
Προσπάθεια και ενδιαφέρον

Η περιγραφική αξιολόγηση που θα πρέπει να συνοδεύει την αριθμητική θα δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να επεξεργαστεί σημεία της προόδου του μαθητή, να επισημαίνει προβλήματα σε συγκεκριμένα στοιχεία της συνολικής εικόνας της πορείας του μαθητή κ.ά.

Περιεχόμενο

Οι στόχοι, η ύλη, οι ενδεικτικές δραστηριότητες, που ακολουθούν έχουν σκοπό να περιγράψουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για γνώσεις, ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών κατά τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου. Στον συνολικό πληθυσμό των μαθητών θα υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι θα είναι περισσότερο προχωρημένοι από τα ενδεικτικά επίπεδα που περιγράφονται για την κάθε τάξη. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει ο στόχος του εκπαιδευτικού να είναι η πρόοδος και η εξέλιξη του μαθητή, ανάλογα με το επίπεδο εκκίνησης. Δεν θα πρέπει στη διάρκεια των τεσσάρων ετών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (μέχρι την Α' Λυκείου) να παραμείνει ο μαθητής στο ίδιο επίπεδο, επειδή βρίσκεται σε περισσότερο προχωρημένο επίπεδο από τους συμμαθητές του. Η πρόοδος του θα πρέπει να σχεδιαστεί και να αξιολογηθεί με βάση το επίπεδο εκκίνησης.

Επίσης, στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι μαθητές θα έχουν συνολική πρόοδο χαμηλότερη της ενδεικτικής θα πρέπει και πάλι να αξιολογούνται αντίστοιχα. Έτσι, για παράδειγμα δεν είναι επιτρεπτό ένας μαθητής που βρίσκεται στην Γ' Γυμνασίου και δεν έχει καλύψει τις απαιτήσεις των δύο προηγούμενων τάξεων να βαθμολογείται με βάση το επίπεδο στο οποίο βρίσκεται. Αντίθετα θα πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τη συνολική πρόοδο από το επίπεδο έναρξης.

Πρώτο Έτος (επίπεδα 1-3)

Τα επίπεδα 1-3 στο μάθημα του «υποχρεωτικού πιάνου» αφορούν τους αρχάριους μαθητές της Α΄ Γυμνασίου.

Τα πρώτα δύο μαθήματα γίνονται άνευ μεθόδου και πρέπει να καλύψουν τα παρακάτω:

- (α) τρόπος καθίσματος και τοποθέτηση χεριών στα πλήκτρα εφαρμογή ασκήσεων για σωστή στάση σώματος και χεριών του μαθητή.
- (β) γνωριμία με το πληκτρολόγιο (άσπρα, μαύρα πλήκτρα, χωρισμός σε οκτάβες ολόκληρου του κλαβιέ του πιάνου, τρόπος λειτουργίας του πιάνου).
- (γ) θέσεις των δύο βασικών κλειδιών σολ και φα στο πληκτρολόγιο.
- (δ) εκμάθηση της νότας ντο πάνω στα πλήκτρα και στα δύο κλειδιά (κεντρικό / μεσαίο ντο), αναγνώριση των νοτών πάνω στα πλήκτρα ξεκινώντας από τις νότες ντο και φα.
- (ε) ονομασία δαχτύλων (αντίχειρας, δείκτης, μέσος, παράμεσος, μικρός) και δαχτυλοθεσία του δεξιού και του αριστερού χεριού.
- (στ) εκμάθηση τριών αξιών αρχίζοντας από το τέταρτο, μισό, ολόκληρο και όγδοο -πρώτα ρυθμικά με παλαμάκια κι έπειτα με σύμβολα-νότες.

Υπάρχουν πολλοί μέθοδοι για τα πρώτα τρία επίπεδα. Οι προτεινόμενες μέθοδοι είναι ενδεικτικές και ο δάσκαλος θα πρέπει κατά την κρίση του να επιλέγει την πιο κατάλληλη. Η χρήση των μεθόδων αυτών θα γίνεται μέχρις ότου συγγραφούν διδακτικά πακέτα για κάθε επίπεδο. Προτιμώνται οι μέθοδοι όπου παρουσιάζεται σταδιακά η εκμάθηση φθογγόσημων και αξιών.

Prima Vista. Σε κάθε μάθημα και σε κάθε καινούριο κομμάτι ο καθηγητής μπορεί να διδάσκει τον ενδεικνύμενο τρόπο με τον οποίο θα πρέπει ο μαθητής να διαβάζει εκ πρώτης όψεως ένα άγνωστο κομμάτι. Καλό είναι η τεχνική αυτή διδασκαλίας που έχει ως στόχο την εξάσκηση της prima vista να ξεκινήσει από το δεύτερο τρίμηνο του πρώτου έτους ώστε να έχει αποκτήσει ο μαθητής άνεση με τα κλειδιά, τις νότες, τα μέτρα και τον ρυθμό στη μουσική θεωρία και πράξη.

Κομμάτια για τέσσερα χέρια. Μέσα από τη διδασκαλία αυτή και με τη βοήθεια του διδάσκοντα ο μαθητής αρχίζει να καλλιεργεί τη μουσικότητά του, βελτιώνει τις δεξιότητες ρυθμικής αγωγής και κατανοεί την πειθαρχία που απαιτεί η εκτέλεση της μουσικής μέσα σε ένα μικρό ή μεγαλύτερο σύνολο.

Κλίμακες

Οι μείζονες κλίμακες ντο, σολ, ρε, λα, μι και φα σε μία οκτάβα σε ευθεία κίνηση.

Στο τέλος του πρώτου έτους πρέπει ο μαθητής να:

- Ξέρει και να παίζει ολόκληρα, μισά, τέταρτα και όγδοα καθώς και να τα μετρά σωστά.
- Διαβάζει και να παίζει στο κλειδί του σολ και στο κλειδί του φα
- Διαβάζει και να παίζει μικρές μουσικές φράσεις
- Παίζει legato, staccato, portato
- Καταλαβαίνει και να παίζει συγκοπές, αντιχρονισμούς, παρεστιγμένα και σύζευξη διαρκείας.
- Χειρίζεται τις βασικές εντάσεις mp, p, mf, f.

Εξετάσεις.

Στο τέλος του πρώτου έτους ο μαθητής θα εξεταστεί στα παρακάτω:

- Δύο κομμάτια από μνήμης εκ των οποίων το ένα (τουλάχιστον) από μία μέθοδο πιάνου.

- Κλίμακες
- Ένα κομμάτι prima vista.

Γενική παρατήρηση

Τα κομμάτια των εξετάσεων για το τέλος του σχολικού έτους και για τα επίπεδα 1–9 θα πρέπει να δίδονται στους μαθητές όχι νωρίτερα από την αρχή του Γ' τριμήνου.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΤΟΣ (ΕΠΙΠΕΔΑ 4-6)

Κλίμακες

Όλες οι μείζονες κλίμακες σε δύο οκτάβες σε ευθεία κίνηση

Τρίφωνες συγχορδίες κύριων βαθμίδων με αναστροφές (I, IV, V) όλων των αντίστοιχων κλιμάκων.

Ελάχιστη προβιβάσιμη ύλη

1 σπουδή και δυο άλλα κομμάτια για κάθε επίπεδο (ένα σχολικό τρίμηνο) ή 9 συνολικά κομμάτια στη διάρκεια ολόκληρου του σχολικού έτους

Στο τέλος του δεύτερου έτους ο μαθητής θα πρέπει να:

Έχει πλήρη ανεξαρτησία των δύο χεριών

Έχει κατανοήσει και να μπορεί να εκτελέσει στο πιάνο το φραζάρισμα, τις αναπνοές, τις ρυθμικές εναλλαγές

Μπορεί να παίζει χρησιμοποιώντας εναλλαγές της δυναμικής (crescendo, diminuendo)

Μπορεί να παίζει χρησιμοποιώντας ποικίλους χρωματισμούς.

Να ξέρει και να μπορεί να παίζει τρίηχα και δέκατα έκτα

Έχει κατανοήσει τις επαναλήψεις, το μοτίβο, τη φράση

Ετήσιες Εξετάσεις

- Μία σπουδή και δύο ακόμη κομμάτια από μνήμης.
- Κλίμακες και συγχορδίες πάνω στην εξεταζόμενη κλίμακα
- Prima Vista

ΤΡΙΤΟ ΕΤΟΣ (ΕΠΙΠΕΔΑ 7-9)

Κλίμακες

Όλες οι μείζονες σε δύο οκτάβες σε ευθεία κίνηση.

Οι ελάσσονες λα, μι και ρε (αρμονικές και μελωδικές) σε δύο οκτάβες

Συγχορδίες τρίφωνες κύριων βαθμίδων όλων των μείζονων και των ελασσόνων λα, μι και ρε.

Ελάχιστη προβιβάσιμη ύλη

Ένα πολυφωνικό κομμάτι, μία σπουδή και ένα άλλο κομμάτι για κάθε επίπεδο (ένα σχολικό τρίμηνο) ή εννέα συνολικά κομμάτια στη διάρκεια ολόκληρου του σχολικού έτους.

Στο τέλος του τρίτου έτους ο μαθητής θα πρέπει να έχει κατανοήσει θεωρητικά και να έχει αναπτύξει πρακτικά τις παρακάτω δεξιότητες

Κλίμακες σε δύο οκτάβες, συγχορδίες, σύνδεση συγχορδιών, χρωματική κλίμακα, χρήση pedal, glissando, πέραςμα του αντίχειρα, κ.ά.

Ετήσιες Εξετάσεις

Από μνήμης:

Ένα πολυφωνικό κομμάτι
 Μία σπουδή
 Ένα άλλο (οποιοδήποτε) κομμάτι αντίστοιχου επιπέδου (π.χ. ένα από τα μέρη μίας Σονατίνας)
 Κλίμακες και τις αντίστοιχες συγχορδίες
 Prima Vista

ΤΕΤΑΡΤΟ ΈΤΟΣ (ΕΠΙΠΕΔΟ 10)

Κλίμακες

Όλες οι μείζονες και ελάσσονες κλίμακες σε δύο οκτάβες.
 Μείζονες αρπισμοί σε δύο οκτάβες σε ευθεία κατάσταση των κλιμάκων ντο, σολ, ρε, φα, σιβ, μιb.
 Ελάσσονες αρπισμοί των κλιμάκων λα, μι, σι, ρε, σολ, ντο.
 Όλες οι μείζονες και ελάσσονες τρίφωνες συγχορδίες και V⁷

Συνοδεία

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς καλό θα ήταν να δοθούν απλές μελωδίες ή μικρά μουσικά μοτίβα στο μαθητή για να δημιουργήσει απλή συνοδεία (με τη βοήθεια του καθηγητή). Ο καθηγητής θα πρέπει να καθοδηγήσει τον μαθητή στη δημιουργία συνοδείας ανάλογη με το ύψος, το ρυθμός και το στυλ της μελωδίας. Περίπου τέσσερα κομμάτια στη διάρκεια του χρόνου θα ήταν αρκετά.

Ελάχιστη προβιβάσιμη ύλη

Τρία πολυφωνικά κομμάτια, τρεις σπουδές, τρεις σονατίνες, ή άλλα κομμάτια στη διάρκεια ολόκληρου του σχολικού έτους. Επίσης κομμάτια για 4 χέρια από τα προτεινόμενα βιβλία ή άλλα. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ακόμη απλοποιημένες μελωδίες που έχουν μεταγραφεί από τον καθηγητή για 4 χέρια για χρήση με συνοδεία άλλων οργάνων.

Μέχρι το τέλος του τέταρτου έτους ο μαθητής θα πρέπει να

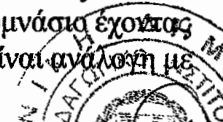
- Έχει αυξήσει τις ερμηνευτικές ικανότητές του ώστε να μπορεί να αποδώσει ικανοποιητικά ένα μουσικό έργο.
- Έχει κατανοήσει τις συνδέσεις των κύριων συγχορδιών, την τέλεια πτώση, καθώς και την V⁷
- Μπορεί να ακολουθήσει την βασική αρμονική αλληλουχία στα κομμάτια του ρεπερτορίου του.

Ετήσιες Εξετάσεις

Από μνήμης:

Ένα πολυφωνικό κομμάτι
 Μία σπουδή
 Ένα άλλο κομμάτι (σονατίνα, απλή σονάτα ή άλλο)
 Κλίμακες, αρπισμοί, συγχορδίες
 Prima vista.

Τα επίπεδα 1-10 που περιγράφηκαν πιο πάνω αφορούν το υποχρεωτικό μάθημα του πιάνου καθώς και τους μαθητές που έχουν ξεκινήσει μαθήματα πιάνου με την είσοδό τους στο Μουσικό Γυμνάσιο. Εάν κάποιοι μαθητές ξεκινούν τη φοίτησή τους στο Γυμνάσιο έχοντας ήδη παρακολουθήσει μαθήματα πιάνου τότε θα πρέπει η πρόδός τους να είναι ανάλογη με το σημείο εκκίνησής τους. (να προχωρήσει 4 έτη από την εκκίνησή του)

Στο 4^ο έτος εάν η πρόοδος τού μαθητή δεν είναι αντίστοιχη με όλα τα παραπάνω τότε θα πρέπει ο μαθητής να αξιολογηθεί ανάλογα με το επίπεδο που θα έπρεπε να βρίσκεται και ο βαθμός του να είναι ανάλογος.

6. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ της ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας της Μουσικής στα Μουσικά Σχολεία είναι η εξέταση της ιστορικής πορείας και εξέλιξης της Μουσικής από τις αρχές ως τις μέρες μας. Συγκεκριμένα, διερευνάται ο ρόλος και η χρήση της Μουσικής, στους πολιτισμούς της Αρχαιότητας, στους πρώτους αιώνες της Χριστιανικής λατρείας, στο Μεσαίωνα, την Αναγέννηση, το Μπαρόκ, τον Κλασικισμό, τον ρομαντισμό και τον 20^ο αιώνα.

Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνονται τα χαρακτηριστικά και οι εκάστοτε νεωτερισμοί των διαφόρων περιόδων, η δημιουργία και η εξελικτική πορεία των ειδών σύνθεσης. Επίσης εξετάζονται τα χαρακτηριστικά τα οποία επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης και δημιουργίας των συνθετών των διαφόρων περιόδων. Η επίτευξη των παραπάνω επιδιώκεται με συστηματική ακρόαση και σχολιασμό κατάλληλα επιλεγμένων μουσικών έργων ή αποσπασμάτων τους.

2. Διδακτικοί στόχοι

Οι μαθητές να αναπτύξουν τις παρακάτω δεξιότητες:

(α) ιστορικής αντίληψης και κατανόησης της ιστορικής συνέχειας και τοποθέτησης μουσικοϊστορικών γεγονότων στο χρόνο και το χώρο

(β) αντίληψης και κατανόησης του ιστορικού και πολιτισμικού πλαισίου μουσικών παραδόσεων από διαφορετικές περιόδους και πολιτισμούς

(γ) ακουστικής αναγνώρισης και τοποθέτησης των μουσικών έργων στα ιστορικά και πολιτισμικά τους πλαίσια.

(δ) Διαθεματικής σύνδεσης με το μάθημα Ιστορία των Τεχνών.

I. ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ)

Με τη διδασκαλία της Ιστορίας της Μουσικής στις Γυμνασιακές Τάξεις του Μουσικού Σχολείου γίνεται μια γενική επισκόπηση της Ιστορίας της Μουσικής μέσα από τους συνθέτες και τα έργα τους.

Ειδικοί σκοποί

Επιδιώκονται οι παρακάτω επιμέρους σκοποί:

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι ο "κόσμος της μουσικής" και τα επιτεύγματά του μέσα στους αιώνες είναι αποτέλεσμα της εξελικτικής πορείας των πολιτισμών.

Να καταστούν ικανοί, μέσα από τη γνώση του παρελθόντος, να κατανοήσουν το παρόν, να στοχαστούν και να δημιουργήσουν.

Να εξοικειώνονται βαθμιαία με την ειδική ορολογία της μουσικής ιστορικής επιστήμης.

Να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα επιλογής και κριτικής αξιολόγησης των ιστορικών πηγών.

Να γνωρίσουν την ιστορική πορεία της μουσικής από την αρχαιότητα έως σήμερα, με αναφορές στην ευρύτερη παγκόσμια ιστορία.

Να κατανοήσουν την πολιτιστική διάσταση και τη συμβολή των τεχνών και ειδικότερα της Μουσικής στον Πολιτισμό διαχρονικά και συγχρονικά.

Να οικοδομήσουν μέσα από την μελέτη της δικής τους κληρονομιάς την εθνική και πολιτισμική τους ταυτότητα.

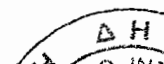
Να συνειδητοποιήσουν και να εκτιμήσουν τη συμβολή της ελληνικής μουσικής στον παγκόσμιο πολιτισμό.

Τάξη Α΄

Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΩΣ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ Α΄ (μέχρι το τέλος του 13^{ου} αι.)

Απαρχές της Μουσικής- Οι Μουσικοί πολιτισμοί της Αρχαιότητας

- Της Άπω Ανατολής (Κίνα, Ιαπωνία, Μογγολία, Βιετνάμ, Βασίλεια Ιμαλαΐων, Ινδικίνα, Ινδονησία)
- Η Μουσική της Ινδίας
- Η Μουσική της Μέσης Ανατολής (Αρχαία Αίγυπτος, λαοί της Μεσοποταμίας, Ισραήλ)
- Η Μουσική της Αφρικής
- Η Μουσική της Αμερικής
- Η Μουσική της Ωκεανίας
- Αρχαία Ελληνική Μουσική
- Η Μουσική στην Αρχαία Ρώμη

Εκκλησιαστική Μουσική σε Ανατολή και Δύση

- **Η Μουσική των πρώτων Χριστιανών**
- **Το Αμβροσιανό μέλος**
- **Το Γρηγοριανό μέλος**
- **Βυζαντινή Μουσική**
- **Κοσμική Μουσική της ίδιας περιόδου**
(Τροβαδούροι και τρουβέροι , ερωτοτραγουδιστές και αρχιτραγουδιστές,

Το

Λαϊκό τραγούδι).

Αναφορές – ακροάσεις έργων συγχρόνων δημιουργών των οποίων η πρώτη ύλη αναφέρεται στις μουσικές παραδόσεις των λαών.

ΤΑΞΗ Β΄

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ Β΄ (14^{ος} αι.) ΕΩΣ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 18^{ου} αι.
(ΩΡΙΜΟ ΜΠΑΡΟΚ)

Η πολυφωνική Μουσική και η Αναγέννηση

- **Αρμονία και Πολυφωνία**
- **“ΟΡΓΑΝΟΝ” ή ΟΡΓΚΑΝΟΥΜ**
- **“Ars Antiqua” – Σχολή της Παναγίας των Παρισίων**

Πολυφωνικές Μορφές

- **Ντισκάντους και Κλαούζουλες**
- **Κοντούκτους και Μοτέτα**
- **Άλλες Πολυφωνικές Μορφές**

- Η Αναγέννηση και η “Νέα Τέχνη” (*Ars Nova*)
- Γαλλοφλαμανδική Σχολή. Περίοδος πρώτη
- Γαλλοφλαμανδική Σχολή. Περίοδος δεύτερη
- Μουσική σημειογραφία και τυπογραφία
- Μεταρρύθμιση και Μουσική
 - * Λαϊκά μεταρρυθμιστικά κινήματα και μουσική – το χονσιτικό χορικό
 - * Η προτεσταντική εκκλησιαστική μουσική – Το χορικό
 - Εθνικές Παραδόσεις
- Ιταλία (*Canto carnascialesco* – Φρότολα – Βιλανέλα – Λάουντα – Μαντριγκάλι)
- Γαλλία
- Γερμανία
- Άλλες χώρες (Αγγλία – Ισπανία – Πορτογαλία – Ανατολική Ευρώπη)
- Οργανική μουσική

Τέλος της Αναγέννησης

- Αντιμεταρρύθμιση και μουσική – Η Ρωμαϊκή Σχολή
(Παλεστρίνα – Άλλοι συνθέτες)
- Η Βενετσιάνικη Σχολή

Η Μουσική Μπαρόκ

- Το ύφος μπαρόκ
- Το ύφος μπαρόκ στη μουσική

Το Μπαρόκ στην Ιταλία

- Η γένεση της Όπερας
- Το Ορατόριο

Γαλλία και Γερμανία

- Γαλλία και Lully

Γερμανία

- Η Εκκλησιαστική Μουσική της Εποχής
Αγγλία
- O Dowland
- O Purcell

Τεχνικές, Όργανα και Μορφές

Το Ωριμο Μπαρόκ

- Μορφή Κοντσέρτου
- Vivaldi
- Haendel
- Bach

Όπερα και Εκκλησιαστική Μουσική

- Αυστρία – Γερμανία
- Γαλλία – Ιταλία

ΤΑΞΗ Γ'**Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ
ΚΑΙ ΡΟΜΑΝΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (18^{ος}- 19^{ος} αι.)****Ροκοκό και Κλασικισμός**

- Το ύφος Ροκοκό
(Couperin & D. Scarlatti – Rameau – Telemman)
- Η Όπερα στα τέλη του ΙΗ' αιώνα
(Η κωμική όπερα στη Γαλλία, Αγγλία- Ισπανία, Γερμανία: O Gluck)
- Σονάτες και Συμφωνίες
- Haydn
- Mozart
- Beethoven

Ρομαντική Περίοδος

- Γερμανικός Ρομαντισμός
Schubert, Weber, Mendelssohn, Schumann, Brahms
- Γαλλικός Ρομαντισμός
Berlioz, Liszt, Chopin
- Γαλλική και Ιταλική Όπερα
Gounod, Bizet, Saint-Saëns, Massenet, Rossini, Donizetti, Bellini, Verdi
- Ωριμος Ρομαντισμός και Εθνικές σχολές
Wagner
Ρωσία
Αυστρία
Γαλλία
Ανατολική Ευρώπη και Σκανδιναβία

3. Διδακτική μεθοδολογία

Ως προς την διδακτική μεθοδολογία ισχύουν τα αναφερόμενα στο ΔΕΠΠΣ και

ΑΠΣ Ιστορίας περ. 3 (τ. Α' , σελ. 276) με τις παρακάτω παρατηρήσεις.

Σύμφωνα με σχετικά εγχειρίδια ιστορίας της μουσικής (της αγγλόφωνης βιβλιογραφίας): (α) Πολλά ακολουθούν ένα γραμμικό σχέδιο στο οποίο η δυτική μουσική υποδιαιρείται σε έξι περιόδους (Μεσαίωνας, Αναγέννηση, Μπαρόκ, Κλασική, Ρομαντική και 20ός αιώνας), οι οποίες είναι όλες ισάξιες, ενώ προηγείται σχεδόν πάντα ένα τμήμα που περιλαμβάνει αναφορά σε μουσικές αρχαίων πολιτισμών, στη μουσική της ανατολής, και κάποιες φορές σε μουσικές διαφορών φυλών και ακόμα σε ορισμένες περιπτώσεις Ευρωπαϊκή λαϊκή μουσική. (β) Άλλα

ακολουθούν τη δεύτερη προσέγγιση όπου οι μη ευρωπαϊκές μουσικές καταλαμβάνουν περίπου την ίδια βαρύτητα με την πρώτη προσέγγιση. Η ιστορία ξεκινά με μουσικές διαφορών λαών, περνά στη μουσική της ανατολής και στη συνέχεια παρουσιάζεται η δυτικοευρωπαϊκή μουσική παράδοση από τις απαρχές της ως σήμερα.

Η Ομάδα Εργασίας Προτείνει για την ιστορία της μουσικής στα μουσικά γυμνάσια τη δεύτερη προσέγγιση, αλλά να λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοπολιτιστικές πτυχές που επηρεάζουν τη μουσική της κάθε εποχής και κουλτούρας, ώστε να αναδειχθούν, ενώ να αποφευχθεί το έντονα αφηγηματικό, βιογραφικό στιλ, που δίνει στις περισσότερες περιπτώσεις πληθώρα πληροφοριών εκ των οποίων πολλές δεν είναι σημαντικές.

Επίσης η Ομάδα Εργασίας προτείνει ένα συνδυασμό της μεθόδου των εποχών -- (μελέτη χρονικών περιόδων μέσω συνοπτικής περιγραφής) με χρονολογική σειρά -- και της συγκριτικής μεθόδου (σύγκριση περιόδων).

Ακόμη καλό θα ήταν να συνδέεται απαραίτητα η εξέταση της μουσικής αυτής καθεαυτής με τις γεωγραφικές, πολιτιστικές κοινωνικοοικονομικές και φυσικά χρονολογικά καθορισμένες συνθήκες γέννησης και εξέλιξής της. Είναι πολύ σημαντικό για τους μαθητές να κατανοήσουν την ποικιλία και τις διαφοροποιήσεις -σε παγκόσμια κλίμακα- που παρουσιάζει ο μουσικός πολιτισμός του κάθε λαού, ερχόμενοι βέβαια σε επαφή με διάφορες τέτοιες μουσικές και τα χαρακτηριστικά τους. Τείνουμε προς την επιλογή μιας περιεκτικής (με την έννοια του να περιέχει όλους τους πολιτισμούς) και όχι επιλεκτικής (ευρωκεντρική προσέγγιση), πρακτικής, που στην ουσία τελικά οδηγεί σε μια πολύ-πολιτισμική ή ακόμα καλύτερα διαπολιτισμική παρουσίαση.

Στο υλικό διδασκαλίας θα πρέπει πιστεύουμε να γίνει προσπάθεια να δοθεί έμφαση στο κοινωνικοπολιτικοπολιτιστικό πλαίσιο των εποχών και των πολιτισμών που εξετάζονται. Εκτός από τη μελέτη της μουσικής αυτής καθεαυτής, των συνθετών και των μουσικών εννοιών, να διερευνηθούν οι δημόσιου ή ιδιωτικού είδους κοινωνικές δραστηριότητες που οδηγούν στη δημιουργία της μουσικής καθώς και η κοινωνικοπολιτικοπολιτιστική κατάσταση της κοινωνίας, που γεννά τη μουσική, τοποθετημένη στα χωροχρονικά της πλαίσια.

Σχετικά με το τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές σε αυτή την ηλικία, σύμφωνα με σχετικές έρευνες ήδη από την ηλικία των 10 ετών με την ικανότητα των ανατροφικών νοητικών ενεργειών, οι μαθητές αρχίζουν να αντιλαμβάνονται πλήρως τις διαστάσεις του χώρου και του χρόνου, αρχίζουν να γίνονται ικανοί να συλλαμβάνουν τα

όρια της κάθε εποχής και τις χωροχρονικές διαστάσεις των ιστορικών γεγονότων, την ιστορική συνέχεια και τη σύνδεση ενός δεδομένου ιστορικού γεγονότος με την εποχή του. Επίσης, οι μαθητές μεταξύ 14 και 16 ετών έχουν φτάσει σε τέτοιο εξελικτικό νοητικό στάδιο που μπορούν να αντιληφθούν την έννοια της ιστορικής προοπτικής. Η επαγωγική σκέψη, που είναι πολύτιμη στη μελέτη της ιστορίας, μπορεί να κατακτηθεί σε ένα αφηρημένο επίπεδο από ένα υψηλό ποσοστό δεκαπεντάχρονων μαθητών ιδιαίτερα αν χρησιμοποιηθεί εικονογραφικό και γενικότερα εποπτικό υλικό και επίσης μπορεί να αξιολογηθεί.

3. Αξιολόγηση

Ως προς την αξιολόγηση ισχύουν τα αναφερόμενα στο ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ της Ιστορίας περ. 3 (τ. Α' , σελ. 278).

5. Διδακτικό υλικό – Υποστηρικτικό Υλικό

Η προσέγγιση της συγγραφής βιβλίων πιστεύουμε ότι θα πρέπει να είναι επισκοπική αλλά να επιχειρηθεί ο συνδυασμός συγχρονικής και διαχρονικής προσέγγισης της ιστορίας της μουσικής. Δηλαδή και συγχρονικά οι μαθητές να αντιληφθούν και να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή όλων των παραγόντων στη διαμόρφωση των μουσικοϊστορικών γεγονότων, αλλά και ταυτόχρονα να συλλάβουν διαχρονικά την ιστορική συνέχεια.

Σχετικά με το υλικό διδασκαλίας εκτός από το βιβλίο φυσικά θα πρέπει να γίνουν και CDs και DVDs. Ακόμα ιδιαίτερα βοηθητικοί μπορεί να είναι πίνακες-διαφάνειες που να παρουσιάζουν μερικές από τις πτυχές που συνθέτουν το κοινωνικοπολιτικοπολιτιστικό πλαίσιο εποχών ή πολιτισμών ώστε οι μαθητές να μπορέσουν να προβούν σε χρήσιμες συγκρίσεις και συνδέσεις. Επίσης οι πίνακες μπορούν να αποτελούν πολύτιμο εργαλείο σύγκρισης για τις διαφορές των χαρακτηριστικών της μουσικής ανάμεσα σε εποχές και πολιτισμούς. Ακόμα καλό είναι στο βιβλίο να υπάρχει επεξήγηση όρων, λέξεις κλειδιά, επαναληπτικές ερωτήσεις και ερωτήσεις κριτικής σκέψης.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ **ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**

1. Ειδικοί σκοποί

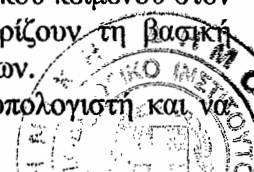
Ειδικός σκοπός του μαθήματος της Πληροφορικής στο Μουσικό Γυμνάσιο είναι να δώσει στους μαθητές όλα τα απαιτούμενα εφόδια ώστε να εντρυφήσουν στις βασικές έννοιες και όρους της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ), δηλαδή των μέσων και των τεχνικών που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία, τη μετάδοση και λήψη κάθε πληροφορίας που μπορεί να παρουσιασθεί σε ψηφιακή μορφή, καθώς και στις βασικές έννοιες και όρους της Ψηφιακής Μουσικής Τεχνολογίας, δηλαδή των μέσων και των τεχνικών που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία, τη μετάδοση και λήψη κάθε μουσικής πληροφορίας που μπορεί να παρουσιασθεί σε ψηφιακή μορφή. Να προσεγγίσουν το σύνολο των βασικών απλών εννοιών που αφορούν τη γενική δομή των υπολογιστικών συστημάτων και τις διαχρονικές αρχές που τα διέπουν (αρχιτεκτονική υπολογιστών, διαφορετικότητα υπολογιστικών συστημάτων, πρόγραμμα, οργάνωση και διαχείριση αρχείων κλπ.). Να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες χειρισμού και κριτικής επεξεργασίας, καθώς και δεξιότητες μεθοδολογικού χαρακτήρα, ασκούμενοι σε ένα σύστημα υπολογιστών και στα βασικά εργαλεία που το συνοδεύουν. Να χρησιμοποιήσουν εφαρμογές πολυμέσων, να κατακτήσουν τις έννοιες της πλοήγησης και της αλληλεπίδρασης, να περιηγηθούν στο Διαδίκτυο, να εκπαιδευτούν στη χρήση κατάλληλου λογισμικού ώστε να αξιοποιήσουν τον υπολογιστή, αρχικά, στο πλαίσιο διαφόρων μαθημάτων τους αλλά και στις μετέπειτα δραστηριότητές τους. Να αποκτήσουν γνώσεις και να αναπτύξουν τις αναγκαίες δεξιότητες που θα τους επιτρέψει να χρησιμοποιήσουν τον υπολογιστή ως εργαλείο μουσικής δημιουργίας και ως βοήθημα στη μουσική τους ζωή να διαπιστώσουν και να αντιληφθούν ότι μια απλή μηχανή ελέγχεται και προγραμματίζεται από τον άνθρωπο. Να ανακαλύψουν, να επιλέξουν, να αναλύσουν και να αξιολογήσουν πληροφορίες για να τις αξιοποιήσουν στις εκπαιδευτικές – μουσικές τους δραστηριότητες αλλά και στην καθημερινή τους ζωή γενικότερα. Να αναπτύξουν κώδικες δεοντολογίας στο πλαίσιο της συνεργασίας με άλλους, του σεβασμού της εργασίας τους και της διαφορετικότητάς τους. Να γνωρίσουν και να κρίνουν τις τρέχουσες και τις μελλοντικές επιπτώσεις των ΤΠΕ σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο αλλά και στους διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Με τη διδασκαλία της Πληροφορικής στο Μουσικό Γυμνάσιο επιδιώκονται οι παρακάτω επιμέρους ειδικοί σκοποί:

Να αποκτήσουν οι μαθητές την ικανότητα να εξηγούν και να αναλύουν βασικές έννοιες και όρους της Πληροφορικής (δεδομένα, πληροφορίες, κωδικοποίηση, επεξεργασία δεδομένων, αρχείο, αποθήκευση, πρόγραμμα, λογισμικό, λογισμικό συστήματος κλπ.) καθώς και να αναγνωρίζουν τη βασική ορολογία της σύγχρονης δικτυακής τεχνολογίας και της τεχνολογίας των πολυμέσων.

Να αποκτήσουν οι μαθητές την ικανότητα να εξηγούν και να αναλύουν βασικές έννοιες και όρους της Ψηφιακής Μουσικής Τεχνολογίας (MIDI, Audio, κανάλι ήχου, ψηφιακή καταγραφή και επεξεργασία του ήχου, επεξεργασία μουσικού κειμένου στον H/Y, αλγόριθμοι συμπίεσης ήχου, κλπ.) καθώς και να αναγνωρίζουν τη βασική ορολογία και τοπολογία της δικτύωσης ψηφιακών μουσικών οργάνων.

Να γνωρίσουν τη λειτουργία των κυριότερων μονάδων του υπολογιστή και να χρησιμοποιήσουν με ευχέρεια ένα υπολογιστικό σύστημα.

Να χρησιμοποιήσουν εργαλεία λογισμικού γενικής χρήσης για να καταγράψουν τις ιδέες τους, να τις επεξεργασθούν και να τις παρουσιάσουν με διάφορους τρόπους και μέσα.

Να χρησιμοποιήσουν εργαλεία λογισμικού ειδικά ανεπτυγμένα για εφαρμογή στο πεδίο της μουσικής και της ψηφιακής διαχείρισής της για να καταγράψουν τις μουσικές ιδέες τους, να τις επεξεργασθούν και να τις παρουσιάσουν με διάφορους τρόπους και μέσα.

Να αποκτήσουν δεξιότητες συλλογής, επιλογής, ανάλυσης και αξιολόγησης πληροφοριών από διάφορες πηγές (ηλεκτρονικές εγκυκλοπαιδείες, ηλεκτρονικά λεξικά, παγκόσμιος ιστός – www κ.ά.) και να τις αξιοποιήσουν για τη δημιουργία ατομικών ή ομαδικών – συνθετικών εργασιών.

Να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ για να επικοινωνήσουν, να ανταλλάξουν απόψεις, να προβληματισθούν, να διασκεδάσουν, να παρουσιάσουν τις ιδέες και τις απόψεις τους (με τρόπο που οι ίδιοι θα επιλέξουν) και να εφαρμόσουν απλές γνώσεις των ΤΠΕ στην καθημερινή ζωή.

Να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ για να προγραμματίσουν μία μουσική ακολουθία (sequence), να καταγράψουν ήχο, να τον επεξεργαστούν, να επεξεργαστούν και να εκτυπώσουν μουσικό κείμενο (παρτιτούρα), να ολοκληρώσουν τη μουσική τους δημιουργία, να παρουσιάσουν τις μουσικές ιδέες και τις απόψεις τους (με τρόπο που οι ίδιοι θα επιλέξουν), και τέλος να τις μοιραστούν με άλλους ή να τις διανεΐμουν.

Να συνεργασθούν για την εκτέλεση συγκεκριμένης εργασίας, να αναπτύξουν πρωτοβουλίες, να σχεδιάσουν, να θέσουν στόχους, να διαλεχτούν, να υπερβούν τις αντιθέσεις τους, να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους με σεβασμό στην άποψη των άλλων, να αναγνωρίσουν τη συμβολή της ομαδικής εργασίας στην παραγωγή έργου, να συζητήσουν και να κρίνουν την εργασία τους και την εργασία των άλλων.

Να αναπτύξουν έναν κώδικα δεοντολογίας που να αφορά την εργασία τους στο χώρο του εργαστηρίου, το σεβασμό της εργασίας και της διαφορετικότητας των άλλων.

Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων, ασφάλειας των πληροφοριών, συμπεριφοράς στο Διαδίκτυο, ασφάλειας και αποφυγής κινδύνων στο «εργασιακό» τους περιβάλλον και να αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα ύπαρξης και τήρησης κανόνων.

Να αναπτύξουν κριτική στάση σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ, να αναφέρουν εφαρμογές της Πληροφορικής στο σύγχρονο κόσμο και, τέλος, να ευαισθητοποιηθούν, να συζητήσουν και να προβληματισθούν, να ενημερωθούν και να κατανοήσουν τις επιπτώσεις από την εφαρμογή των ΤΠΕ στους ίδιους, το περιβάλλον, τον πολιτισμό, τη γλώσσα, τις αξίες, τις επιστήμες, την εκπαίδευση, τον εργασιακό χώρο και, γενικότερα, την κοινωνία.

2. Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες

ΤΑΞΗ Α΄		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες (διατιθέμενος χρόνος)	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
Οι μαθητές επιδιώκεται: Να περιγράφουν τις έννοιες δεδομένα, επεξεργασία δεδομένων	Γνωρίζω τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα Βασικές έννοιες	Γίνεται συζήτηση για γνώσεις και εμπειρίες που ήδη έχουν οι μαθητές για τους υπολογιστές Οι μαθητές αναγνωρίζουν τον

και πληροφορία.

Να περιγράφουν τον κύκλο επεξεργασίας των δεδομένων και να κατανοούν το ρόλο του υπολογιστή στη διαδικασία αυτή.

Να αντιλαμβάνονται ότι ο υπολογιστής είναι αποτέλεσμα μιας πολύχρονης προσπάθειας του ανθρώπου να κατασκευάσει υπολογιστικές μηχανές και να αναφέρουν τα σημεία σταθμούς αυτής της προσπάθειας.

Να κατονομάζουν τα μέρη ενός υπολογιστικού συστήματος και να περιγράφουν το ρόλο του καθενός.

Να γνωρίζουν τη σημασία και το ρόλο του λογισμικού στη λειτουργία του υπολογιστή.

Να διακρίνουν το λογισμικό συστήματος από το λογισμικό εφαρμογών και να γνωρίζουν το ρόλο του λειτουργικού συστήματος.

Να αντιλαμβάνονται την ανάγκη και να γνωρίζουν τρόπους προστασίας του υλικού και του λογισμικού.

Να αναπτύξουν αίσθημα σεβασμού για τα πνευματικά δικαιώματα.

Να γνωρίζουν τους κυριότερους κανόνες υγιεινής κατά τη χρήση του υπολογιστή και να αντιλαμβάνονται τη σημασία τήρησής τους για την υγεία τους και

Πληροφορικής.

Δεδομένα, Πληροφορίες και Υπολογιστές, κύκλος επεξεργασίας. Ο ρόλος του υπολογιστή στη διαδικασία της επεξεργασίας.

Ιστορική διαδρομή της εξέλιξης των υπολογιστών

Βασικά στάδια εξέλιξης, από τον μηχανισμό των Αντικυθήρων μέχρι σήμερα.

Το υλικό του υπολογιστικού συστήματος

Κεντρική μονάδα και βασικές περιφερειακές μονάδες εισόδου/εξόδου. Αναφορά σε συσκευές και μέσα αποθήκευσης.

Λειτουργία (άνοιγμα – κλείσιμο) του υπολογιστή.

Το λογισμικό του υπολογιστικού συστήματος.

Η σημασία του λογισμικού. Διάκριση σε λογισμικό εφαρμογών και λογισμικό συστήματος.

Λειτουργικό Σύστημα. Βασικές λειτουργίες του Λ.Σ

Προστασία υλικού, λογισμικού και δεδομένων.

Διαδικασία εκκίνησης και κλεισίματος Η/Υ.

Ιοί. Πειρατεία λογισμικού.

Εργονομία – Προφυλάξεις.

(6 ώρες)

υπολογιστή σαν μια μηχανή που δέχεται τα δεδομένα ως πρωτογενές υλικό τα οποία επεξεργάζεται και παράγει ως προϊόν την πληροφορία.

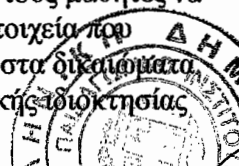
Περιγράφουν παρόμοιες λειτουργίες στην παραγωγή προϊόντων (πρώτη ύλη - επεξεργασία-παραγωγή προϊόντος), στην εκτέλεση κάποιου έργου κλπ.

Παροτρύνονται οι μαθητές να αναζητήσουν πληροφορίες και να γίνει συζήτηση για την προσπάθεια του ανθρώπου να κατασκευάσει εργαλεία και μηχανές για να αντιμετωπίσει τις καθημερινές ανάγκες του (π.χ. η βελόνα για τη ραφή ενδυμάτων, το τσεκούρι, η αξίνα, ο τροχός, το φτυάρι, το σφυρί, ο ανεμόμυλος, ο υδρόμυλος κλπ.). Η δημιουργία αυτόματων μηχανών (η παγίδα του κυνηγού, η ποντικοπαγίδα, ο πλωτήρας, οι μηχανές του Ήρωνα κλπ.). Η κατασκευή αναλογικών μηχανών και εργαλείων (άβακας, ο μηχανισμός των Αντικυθήρων, αστρολάβος, εξάντας κλπ.)

Οι αυτόματες υπολογιστικές μηχανές (μηχανή Pascal, αριθμομηχανές κ.ά.) και ο υπολογιστής ως μηχανή αποθηκευμένου προγράμματος.

Οι μαθητές αναφέρουν διάφορες οικιακές συσκευές όπως π.χ. σύστημα τηλεόραση-βίντεο, ηλεκτρικό. πλυντήριο κλπ. και τις συσχετίζουν με τον υπολογιστή.

Ζητείται από τους μαθητές να συλλέξουν στοιχεία που αναφέρονται στα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας

την ασφάλειά τους.

Να επικοινωνούν με τον υπολογιστή μέσω ενός Γραφικού Περιβάλλοντος Επικοινωνίας (ΓΠΕ – GUI).

Να ανοίγουν, να κλείνουν εφαρμογές και να διαχειρίζονται τα παράθυρα με τη χρήση του ποντικιού.

Να επισκέπτονται επιλεγμένους δικτυακούς τόπους και να είναι εξοικειωμένοι με την έννοια της πλοήγησης.

Να εκφράζονται και να παρουσιάζουν τις ιδέες και τις απόψεις τους με τη βοήθεια απλών εργαλείων επεξεργασίας κειμένου και ζωγραφικής. Να αποθηκεύουν και να ανακτούν την εργασία τους.

Να κατανοούν τη λειτουργία του πρωτοκόλλου διασύνδεσης μεταξύ ψηφιακών μουσικών οργάνων (M.I.D.I)

Να αντιλαμβάνονται τις δυνατότητες που τους παρέχει η χρήση λογισμικού εγγραφής και προγραμματισμού μουσικών ακολουθιών

Επικοινωνώ με τον Υπολογιστή

Το γραφικό περιβάλλον επικοινωνίας.

Τι είναι και τι ευκολίες παρέχει ένα γραφικό περιβάλλον επικοινωνίας.

Το ποντίκι, η λειτουργία και ο χειρισμός του.

Παράθυρα, διαχείριση παραθύρων.

Το περιβάλλον παρουσίασης του παγκόσμιου ιστού

Πλοήγηση στο Διαδίκτυο σε επιλεγμένες ιστοσελίδες.

(2 ώρες)

Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας,

ανακάλυψης και δημιουργίας

Έκφραση (γραφή – ζωγραφική) με τη βοήθεια του υπολογιστή.

Επεξεργασία κειμένου.

Βασικές λειτουργίες (δυνατότητες), διόρθωση, αντιγραφή, αποκοπή μεταφορά κειμένου, μορφοποίηση κειμένου.

Ζωγραφική. Χρήση εργαλείων για τη δημιουργία και επεξεργασία ελεύθερων και γεωμετρικών σχημάτων. Διαδικασίες

και αναπτύσσεται διάλογος.

Ζητείται από τους μαθητές να αναφέρουν περιπτώσεις σημάτων που βλέπουν στους δρόμους, σε δημόσια κτίρια, αεροδρόμια, κλπ. Γίνεται συζήτηση για την πρακτική αξία αυτών των συμβόλων. Γίνεται συσχέτιση με το γραφικό περιβάλλον (GUI) και τη σημασία του για την επικοινωνία μας με τον υπολογιστή.

Οι μαθητές, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, συνδέονται στο Διαδίκτυο και παρατηρούν την αρχική ιστοσελίδα παροχής υπηρεσιών. Γίνεται συζήτηση και στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί τους μαθητές και πληκτρολογούν μια URL (π.χ του Π.Ι www.pi-schools.gr). Οι μαθητές, στη συνέχεια, προσδιορίζουν και αναζητούν πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν.

Δίνεται στους μαθητές κείμενο (σε ηλεκτρονική μορφή) το οποίο περιέχει λέξεις με ορθογραφικά λάθη, καθώς και λέξεις που χρειάζονται αλλαγή πεζών σε κεφαλαία. Οι μαθητές κάνουν τις απαραίτητες διορθώσεις.

Χρησιμοποιούν κείμενο που τους έχει δοθεί για να συμπληρώσουν κενά που υπάρχουν στο κείμενο, επιλέγοντας τις κατάλληλες λέξεις από ομάδα λέξεων που βρίσκονται στο τέλος του κειμένου. Στη συνέχεια καλούνται να σημειώσουν ρήματα, υποκείμενα κλπ. των προτάσεων (να ληφθεί μέριμνα στο κείμενο να περιλαμβάνεται το σύμβολο του ευρώ).

(sequencer), να προγραμματίζουν μια απλή μουσική ακολουθία, να αποθηκεύουν, να ανακτούν και να τροποποιούν την εργασία τους.

Να αξιοποιούν τις κυριότερες δυνατότητες που παρέχει το Διαδίκτυο (Internet) για μεταφορά αρχείων και επικοινωνία. Να είναι εξοικειωμένοι με το περιβάλλον παρουσίασης πληροφοριών (Web Browser). Να επισκέπτονται δικτυακούς τόπους, να συλλέγουν, να αξιολογούν και να αξιοποιούν πληροφορίες. Να αντιλαμβάνονται τις δυνατότητες που παρέχει η ηλεκτρονική αλληλογραφία και να μπορούν να αλληλογραφούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Να συνεργάζονται, να θέτουν στόχους για την επίλυση συγκεκριμένου προβλήματος.

Να αναλαμβάνουν ευθύνες, να προγραμματίζουν, να θέτουν ερωτήματα και να αναζητούν απαντήσεις χρησιμοποιώντας πολλαπλές πηγές πληροφόρησης,

Να αξιολογούν τα δεδομένα και το υλικό, να παρουσιάζουν τη δική τους άποψη και να προτείνουν λύσεις, Να αναγνωρίζουν την

αντιγραφής –αποκοπής και επικόλλησης. Προσθήκη κειμένου σε εικόνα. Ενσωμάτωση εικόνας σε κείμενο. Αποθήκευση, ανάκτηση εργασίας.

Μουσική Δημιουργία με βοήθεια του υπολογιστή.

MIDI. Βασικές έννοιες, λειτουργία.

Λογισμικό εγγραφής και προγραμματισμού μουσικών ακολουθιών (sequencer). Βασικές έννοιες, βασικές λειτουργίες (δυνατότητες), χρήση των βασικών εργαλείων για την εγγραφή μιας μουσικής ακολουθίας.

Πληροφόρηση και επικοινωνία με τη βοήθεια του Διαδικτύου (Internet).

Βασικές υπηρεσίες του Διαδικτύου (Download και e-mail).

Εισαγωγή στην έννοια του υπερκειμένου και της ιστοσελίδας.

Διευθύνσεις (URL).

Άντληση πληροφοριών από τον παγκόσμιο ιστό, αξιολόγηση και αξιοποίησή τους.

Οργάνωση, συνεργασία, προγραμματισμός, συνεισφορά στους σκοπούς της ομάδας. Ανάλυση ευθυνών.

(16 ώρες)

Ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές την κεντρική ιδέα και λέξεις κλειδιά για την ανάπτυξη ενός θέματος με ορισμένο αριθμό λέξεων. Οι μαθητές συνεργάζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα αναπτύσσει τη δική της εκδοχή. Μορφοποιούν το κείμενο, σημειώνουν τις λέξεις κλειδιά, θέτουν τίτλο κλπ. Επακολουθεί διάλογος για τη σημασία της μορφοποίησης και της λελογισμένης χρήσης και αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρει το λογισμικό.

Δίνεται στους μαθητές μια εικόνα η οποία συντίθεται από απλά γεωμετρικά σχήματα (π.χ. ένα σπίτι, ένα τρένο κλπ.). Οι μαθητές χρησιμοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία που προσφέρει το λογισμικό ζωγραφικής για την ηλεκτρονική σχεδίαση της εικόνας την οποία και χρωματίζουν.

Χρησιμοποιούν τα εργαλεία ελεύθερης σχεδίασης και δημιουργούν δικές τους συνθέσεις (μια ευχετήρια κάρτα, μια γελοιογραφία κλπ.).

Συντάσσουν και μορφοποιούν το κείμενο μιας πρόσκλησης που αφορά μια σχολική εκδήλωση και ενσωματώνουν σε αυτή μια έτοιμη εικόνα.

Περιγράφουν τη διαδικασία «αναγνώρισης» και εκτέλεσης ενός μουσικού φθόγγου από τον μουσικό, που εκτελεί ένα μουσικό έργο από παρτιτούρα. Συσχετίζονται οι πληροφορίες που παίρνει ο μουσικός από την παρτιτούρα του για κάθε φθόγγο (ύψος, διάρκεια, ένταση, μουσικό όργανο)

αξία της συνεργασίας και να συνεισφέρουν στους σκοπούς της ομάδας.

Να βοηθούν τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

Να παρουσιάζουν τις απόψεις τους αξιοποιώντας τα εργαλεία που έχουν στη διάθεσή τους.

ώστε να τον εκτελέσει, με τις αντίστοιχες που περιγράφουν ένα μουσικό φθόγγο στο πρωτόκολλο MIDI.

Δίνεται στους μαθητές ένα απλό ρυθμικό μοτίβο. Οι μαθητές χρησιμοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία που προσφέρει το λογισμικό sequencer ώστε να προγραμματίσουν τον H/Y να αναπαράγει το συγκεκριμένο μοτίβο στο κανάλι (Track) που αναπαράγει κρουστά (Drums). Αποθηκεύουν την εργασία τους.

Δίνεται στους μαθητές μία απλή μελωδία ίδιας αξίας μέτρου (π.χ. 4/4) με το προηγούμενο ρυθμικό μοτίβο.

Οι μαθητές χρησιμοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία που προσφέρει το λογισμικό sequencer ώστε αφού ανακαλέσουν την προηγούμενη εργασία, να προγραμματίσουν σε διαφορετικό κανάλι (Track) τη μελωδία ώστε να αναπαράγεται ταυτόχρονα με το ρυθμικό μοτίβο.

Χρησιμοποιούν τα εργαλεία της αντιγραφής και επικόλλησης για να επεκτείνουν το μουσικό κομμάτι και σε άλλα μέτρα.

Περιγράφουν τη διαδικασία σύνταξης, αποστολής και διανομής μιας επιστολής.

Συσχετίζουν τη διαδικασία αυτή με την υπηρεσία «ηλεκτρονικό ταχυδρομείο – email» του Διαδικτύου, την οποία και χρησιμοποιούν.

Να αναγνωρίζουν τις διάφορες χρήσεις του υπολογιστή στο σχολείο και στο άμεσο περιβάλλον.

Ο υπολογιστής στο σχολείο και στην καθημερινή ζωή
Χρήσεις του υπολογιστή στην καθημερινή ζωή

Οι μαθητές καταγράφουν καθημερινές δραστηριότητες από το άμεσο περιβάλλον τους και τις κατηγοριοποιούν με κριτήριο τη χρήση υπολογιστή.

Η.Κ.

Να συσχετίζουν τις γνώσεις που αποκτούν και τα εργαλεία που μαθαίνουν με χρήση τους για την επίλυση προβλημάτων και την εκτέλεση εργασιών. Να διακρίνουν περιπτώσεις στο σχολικό και το οικογενειακό περιβάλλον όπου θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν οι υπολογιστές. Να γνωρίζουν κανόνες επικοινωνιακής συμπεριφοράς στο Διαδίκτυο.	(στο σχολείο, στο σπίτι, στις τράπεζες κλπ.) (2 ώρες)	Επακολουθεί διάλογος και ανταλλαγή απόψεων για τα οφέλη και τις συνέπειες για εκείνες τις δραστηριότητες που χρησιμοποιείται ο υπολογιστής και προτάσεις για τη χρήση του ή όχι σε εκείνες της άλλης κατηγορίας.
--	---	---

ΤΑΞΗ Β΄

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες (διατιθέμενος χρόνος)	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
Οι μαθητές επιδιώκεται: Να γνωρίζουν τη σημασία και το ρόλο της κεντρικής μονάδας επεξεργασίας (ΚΜΕ) της κεντρικής μνήμης. Να γνωρίζουν τη σημασία και το ρόλο των θυρών και των καρτών επέκτασης. Να περιγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των υπολογιστών πολυμέσων καθώς και τα βασικά χαρακτηριστικά των πολυμεσικών εφαρμογών. Να αναγνωρίζουν τη σημασία της ψηφιακής αναπαράστασης της πληροφορίας και την αναγκαιότητα της. Να αναγνωρίζουν το bit ως στοιχειώδη ποσότητα πληροφορίας, το byte και	Γνωρίζω τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα Μονάδες του υπολογιστή. Κεντρική και περιφερειακές μονάδες. Κεντρική μονάδα επεξεργασίας (ΚΜΕ). Κεντρική μνήμη. Θύρες και Κάρτες επέκτασης. Οι υπολογιστές πολυμέσων (χαρακτηριστικά τους), πολυμεσικές εφαρμογές. Τι είναι τα πολυμέσα. Οι υπολογιστές πολυμέσων και τα βασικά χαρακτηριστικά τους. Τα βασικά χαρακτηριστικά των πολυμεσικών εφαρμογών. Αναπαράσταση της πληροφορίας στον υπολογιστή.	Γίνεται επίδειξη των μονάδων και διαφόρων εξαρτημάτων ενός υπολογιστή (να χρησιμοποιηθεί κατάλληλο λογισμικό, εφόσον υπάρχει). Γίνεται συζήτηση με τους μαθητές για διάφορους τρόπους παρουσίασης των πληροφοριών π.χ. στην εφημερίδα, στο ραδιόφωνο, σε ένα περιοδικό κλπ. και αναγνωρίζουν τους διάφορους τρόπους παρουσιάσής τους. Οι μαθητές χρησιμοποιούν μια εγκυκλοπαίδεια και αναζητούν ένα λήμμα κατά την ανάγνωση του οποίου παρουσιάζεται η ανάγκη να ανατρέξουν και σε άλλο λήμμα (π.χ. πουλιά – αηδόνι). Επαναλαμβάνουν την ίδια διαδικασία με μια πολυμεσική εφαρμογή (ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια). Μέσα από τη διαδικασία αυτή διαπιστώνουν τις δυνατότητες

τα πολλαπλάσιά του.

Να αναγνωρίζουν τη σημασία της κωδικοποίησης.

Να κατανοούν τις βασικές αρχές του πρωτοκόλλου διασύνδεσης μεταξύ ψηφιακών μουσικών οργάνων (M.I.D.I).

Να γνωρίζουν και να είναι σε θέση να περιγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά πρωτοκόλλου διασύνδεσης μεταξύ ψηφιακών μουσικών οργάνων (M.I.D.I) τόσο σε επίπεδο λογισμικού όσο και σε επίπεδο υλικού.

Να κατανοούν και να είναι σε θέση να περιγράφουν τη διαδικασία ψηφιοποίησης (sampling) και της ψηφιακής αναπαράστασης της πληροφορίας του ήχου στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα στο πρωτόκολλο διασύνδεσης μεταξύ ψηφιακών μουσικών οργάνων (M.I.D.I) και της ψηφιακής αναπαράστασης της πληροφορίας του ήχου (Audio).

Να περιγράφουν τους τρόπους σύνδεσης δύο υπολογιστών.

Να περιγράφουν ένα δίκτυο, ένα τοπικό δίκτυο, ένα δίκτυο ευρείας περιοχής και το

Ψηφιακή αναπαράσταση των πληροφοριών και η σημασία της στη λειτουργία ενός υπολογιστικού συστήματος. Η έννοια του bit και του byte.

Κωδικοποίηση χαρακτήρων, αναφορά στον κώδικα ASCII.

Το πρωτόκολλο M.I.D.I. Στοιχεία υλοποίησης: υλικό – λογισμικό.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του πρωτοκόλλου. Ψηφιοποίηση και αναπαράσταση ηχητικής πληροφορίας. Δειγματοληψία ήχου. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Μέσα αναπαραγωγής του ήχου.

Σύνδεση υπολογιστών – δίκτυα και λειτουργική αξιοποίησή τους.

Σύνδεση και τοπολογία MIDI. Περιγραφή του τρόπου διασύνδεσης και του απαιτούμενου υλικού.

Σύνδεση υπολογιστών.

Η έννοια του δικτύου.

Πλεονεκτήματα. Τοπικά δίκτυα, δίκτυα ευρείας περιοχής και η έννοια του Διαδικτύου. Τρόπος σύνδεσης στο Διαδίκτυο.

(8 ώρες)

των πολυμεσικών εφαρμογών (κείμενο, εικόνα, κίνηση μη γραμμική οργάνωση των πληροφοριών) καθώς και τα χαρακτηριστικά ενός υπολογιστή που υποστηρίζει πολυμεσικές εφαρμογές.

Ανακαλούν περιπτώσεις χρησιμοποίησης κώδικα επικοινωνίας (π.χ. από παιχνίδια, «κρυφτό», από φωτεινά σήματα που χρησιμοποιούν οι ναυτικοί, η επιστροφή του Θησέα από την Κρήτη κλπ.). Διαπιστώνουν ότι μια πληροφορία μπορεί να αναπαρασταθεί με τη χρήση κώδικα.

Αναφέρουν παραδείγματα παρουσίας πληροφοριών με τη χρήση ψηφιακών πινάκων (π.χ. πίνακες με αριθμούς σειράς προτεραιότητας σε τράπεζες, πίνακες αποτελεσμάτων σε γήπεδα κ.λ.π.) και προβληματίζονται για το πώς επιτυγχάνεται αυτό. Στη συνέχεια, με τη χρήση εποπτικών μέσων (π.χ. παιχνίδι Ριβερσί – Reversi, τετραγωνισμένο χαρτί και έγχρωμες ψηφίδες, κατάλληλη συνδεσμολογία λαμπτήρων με διακόπτες κλπ.) εισάγονται στην έννοια του μπιτ (bit), του μπάιτ (byte), της κωδικοποίησης και της ψηφιακής αναπαράστασης.

Οι μαθητές συνδέουν με την απαραίτητη καλωδίωση δύο αρμόνια με δυνατότητα midi, τα οποία ρυθμίζονται σε σχέση master-slave.

Επιλέγονται στο ίδιο midi

κανάλι διαφορετικά

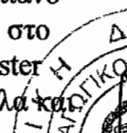
ηχοχρώματα αναπαραγωγής

για κάθε αρμόνιο (π.χ. πιάνο

στο master και έγχορδα στο

slave). Παίζουν στο master

και ακούγεται παράλληλα και

Διαδίκτυο. Να διακρίνουν τις μεταξύ τους διαφορές.

Να περιγράφουν τους τρόπους σύνδεσης δύο ή περισσότερων ψηφιακών μουσικών οργάνων, ηλεκτρονικών υπολογιστών ή συνδυασμού των παραπάνω, σύμφωνα με τα πρότυπα του πρωτοκόλλου διασύνδεσης μεταξύ ψηφιακών μουσικών οργάνων (M.I.D.I).

Να αναφέρουν τα βασικά πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρήση των δικτύων.

Να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα της «βοήθειας».

Να χειρίζονται τη «βοήθεια» για να εντοπίζουν τις πληροφορίες που χρειάζονται.

Να αξιοποιούν τη «βοήθεια» για να ανακαλύπτουν δυνατότητες που δεν έχουν διδαχθεί για να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

Να περιγράφουν τις έννοιες αρχείου και φακέλου. Να αναγνωρίζει τους τύπους των αρχείων.

Να αποθηκεύουν και να ανακτούν αποθηκευμένες πληροφορίες. Να οργανώνουν με ορθολογικό τρόπο τις πληροφορίες στα μέσα αποθήκευσης.

Να δημιουργούν, διαγράφουν, αντιγράφουν αρχεία και φακέλους.

το slave. Μέσα από τη συζήτηση που ακολουθεί γίνεται κατανοητός αφ' ενός ο τρόπος ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στα δύο ψηφιακά μουσικά όργανα, και αφ' ετέρου το γεγονός ότι το midi πρωτόκολλο δεν μεταφέρει ηχητική πληροφορία αλλά περιγράφει τα μουσικά γεγονότα.

Επικοινωνώ με τον Υπολογιστή

Ανακαλύπτω με τη «βοήθεια» που μου παρέχει ο υπολογιστής.

Έννοια, χρησιμότητα, ενεργοποίηση και περιγραφή της «βοήθειας». Η έννοια του υπερκειμένου.

Αποθήκευση και διαχείριση αρχείων.

Η έννοια του αρχείου και του φακέλου.

Ονομασία, μέγεθος και τύποι αρχείων.

Διαχείριση αρχείων και φακέλων.

(4 ώρες)

Οι μαθητές επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη του σχολείου μελετούν και περιγράφουν τον τρόπο οργάνωσής της. Επακολουθεί συζήτηση μέσα από την οποία αναδεικνύεται η αναγκαιότητα της οργάνωσης. Στη συνέχεια συσχετίζουν τον τρόπο οργάνωσης της βιβλιοθήκης με αυτή των αρχείων στον υπολογιστή.

Μονάδες μέτρησης της μνήμης. Συσχετισμός με μονάδες μέτρησης Μαθηματικών και Φυσικής

Να εκφράζονται και να παρουσιάζουν τις ιδέες και τις απόψεις τους με τη βοήθεια απλών εργαλείων επεξεργασίας μουσικού κειμένου (score editing) και προγραμματισμού και εγγραφής μουσικών ακολουθιών (sequencer). Να αποθηκεύουν και να ανακτούν την εργασία τους. Να περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά των εργαλείων αριθμητικής επεξεργασίας (spread sheet). Να περιγράφουν τις έννοιες: κελί, ενεργό κελί, διεύθυνση. Να διακρίνουν τους διάφορους τύπους δεδομένων που δέχεται ένα κελί. Να χρησιμοποιούν απλούς τύπους και συναρτήσεις. Να χρησιμοποιούν τις λειτουργίες της αντιγραφής, αποκοπής και επικόλλησης κελιών. Να χρησιμοποιούν απλές λειτουργίες ενός λογισμικού παρουσιάσεων για να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα συνθετικών εργασιών. Να χρησιμοποιούν μηχανές αναζήτησης για να εντοπίζουν πληροφορίες που χρειάζονται στο πλαίσιο των εργασιών τους.

Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας, ανακάλυψης και δημιουργίας
Χρήση εργαλείων: Λογισμικό εγγραφής και προγραμματισμού μουσικών ακολουθιών (sequencer). Πολυκάναλη MIDI εγγραφή. Επεξεργασία με διάφορους τρόπους των MIDI γεγονότων (event list, drum editing, grid editing). Χειρισμός εικονικού MIDI μίκτη. Έλεγχος MIDI effects. Λογισμικό επεξεργασίας μουσικού κειμένου (score editing). Βασικές αρχές Desktop Publishing. Βασικές λειτουργίες (δυνατότητες), διόρθωση, αντιγραφή, αποκοπή μεταφορά μουσικού κειμένου, μορφοποίηση μουσικού κειμένου. αριθμητικής επεξεργασίας και γραφικής παρουσίασης δεδομένων. Εργαλεία αριθμητικής επεξεργασίας (λογιστικά φύλλα), τα χαρακτηριστικά και οι δυνατότητές τους. Η έννοια του κελιού και η έννοια της διεύθυνσης. Περιεχόμενο κελιού. Πλάτος κελιού. Λειτουργίες αντιγραφής, αποκοπής και μετακίνησης. Χρήση απλών τύπων και συναρτήσεων. Εργαλείο παρουσιάσεων. Πληροφόρηση και επικοινωνία με τη βοήθεια του Διαδικτύου (Internet).

(12 ώρες)

Δίνεται στους μαθητές ένα απλό μουσικό έργο σε ηχητική μορφή (CD). Αναλύουν το μουσικό περιεχόμενο (ηχοχρώματα, ρυθμός δυναμικές, κλπ.). Προγραμματίζουν και επεξεργάζονται μέσω του sequencer τον Η/Υ ώστε να αναπαραχθεί το μουσικό έργο σε MIDI μορφή. Αποθηκεύουν την εργασία τους. Δίνεται ένα απλό μουσικό κείμενο (παρτιτούρα) στους μαθητές, οι οποίοι καλούνται με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων που προσφέρει το λογισμικό επεξεργασίας μουσικού κειμένου να το αποτυπώσουν και να το επεξεργαστούν σε ψηφιακή μορφή. Αποθηκεύουν την εργασία τους. Οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες για τους νομούς της περιφέρειας στην οποία ανήκουν (πρωτεύουσες, πληθυσμός κλπ.) και τις τοποθετούν σε πίνακα. Καταγράφουν τις θερμοκρασίες μιας ημέρας, ανά ώρα, και δημιουργούν πίνακα με τις μετρήσεις. Βρίσκουν τη μέση τιμή, καθώς και τη μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία. Η δραστηριότητα υλοποιείται πρώτα με κλασσική μέθοδο και στη συνέχεια με τη χρήση του λογιστικού φύλλου. Δημιουργούν ένα λογιστικό φύλλο για την παρακολούθηση του ταμείου της τάξης τους (σύνολο χρημάτων, οφειλές κλπ.) σε κάθε μεταβολή. Συνθετικές εργασίες με τις οποίες δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του λογιστικού φύλλου με άλλες εφαρμογές που έχουν διδαχθεί.

Να αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις της χρήσης των τεχνολογιών στο εργασιακό περιβάλλον και να προβλέπουν διαφαινόμενες αλλαγές και ανάγκες.

Να συσχετίζουν αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον που οφείλονται στις νέες τεχνολογίες.

Ο υπολογιστής στο επάγγελμα

Αλλαγές και επιπτώσεις στο εργασιακό περιβάλλον εξαιτίας της εισαγωγής και χρήσης των νέων τεχνολογιών.

Διαφαινόμενες ανάγκες.

(2 ώρες)

Οι μαθητές μελετούν την περίπτωση δύο ή περισσότερων επαγγελματιών, ως προς τις παραμέτρους χρόνος διεξαγωγής έργου, κόστος κλπ. (π.χ. δύο μηχανικοί, που ο ένας χρησιμοποιεί παραδοσιακά μέσα και μεθόδους στην εργασία του και ο άλλος χρησιμοποιεί σύγχρονα μέσα και νέες τεχνολογίες).

Συζητούν, προβληματίζονται και διατυπώνουν απόψεις για τις διαφαινόμενες εξελίξεις των επαγγελματιών.

Αναφέρουν περιπτώσεις επαγγελμάτων που υπήρχαν και τείνουν να εξαφανιστούν και επαγγελμάτων που δημιουργούνται με τη χρήση των υπολογιστών.

Εργοστάσιο χρησιμοποιεί αριθμό ατόμων. Η διεύθυνση του εργοστασίου θέλει να το εκσυγχρονίσει αυτοματοποιώντας τις λειτουργίες. Με την αλλαγή ένας αριθμός εργατών παραμένει χωρίς εργασία.

Οι μαθητές χωρίζονται σε 3 ομάδες:

η μία εκπροσωπεί τα δικαιώματα των εργατών

η δεύτερη εκπροσωπεί τη διοίκηση που θέλει να

εκσυγχρονίσει το εργοστάσιο

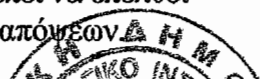
η τρίτη εκπροσωπεί την

πολιτεία που προσπαθεί να συμβιβάσει και να βρει την καλύτερη λύση.

Η κάθε πλευρά προσπαθεί να ενισχύσει τη θέση της.

Προτείνει επιχειρήματα. Στο τέλος πρέπει να επέλθει

σύνθεση απόψεων.

ΤΑΞΗ Γ΄

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες (διατιθέμενος χρόνος)	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
Οι μαθητές επιδιώκεται: Να κατανοούν το ρόλο του Η/Υ μέσα στο περιβάλλον της σύγχρονης μουσικής παραγωγής. Να γνωρίζουν τα ειδικά μέσα (λογισμικό- υλικό) που απαιτούνται σε ένα σύγχρονο περιβάλλον μουσικής παραγωγής. Να χρησιμοποιούν τον Η/Υ για να καταγράφουν και να επεξεργάζονται ηχητικές πληροφορίες. Να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λογισμικό, ώστε επαναδομώντας τα επεξεργασμένα ηχητικά και MIDI δεδομένα, να παράγουν νέο μουσικό υλικό. Να κατανοούν τη διαδικασία σύνθεσης πρωτογενούς ήχου με τη βοήθεια ηλεκτρονικών διατάξεων. Να περιγράφουν τους τρόπους σύνθεσης πρωτογενούς ήχου. Να χρησιμοποιούν δημιουργικά τις δυνατότητες που τους παρέχουν οι συνθετητές (synthesizers).	Γνωρίζω τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα Ο υπολογιστής στο Studio ηχογράφησης. Κάρτα ήχου. Κάρτα διασύνδεσης. Ελεγκτές υλικού (hardware controllers). Μικρόφωνα. Μίκτης. Ηχεία – ακουστικά. Τοπολογία Studio ηχογράφησης. Αλγόριθμοι συμπίεσης της ηχητικής πληροφορίας. Λειτουργία, είδη αλγορίθμων. Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας, ανακάλυψης και δημιουργίας Χρήση εργαλείων: Λογισμικό καταγραφής και επεξεργασίας του ήχου. Βασικές έννοιες, βασικές λειτουργίες (δυνατότητες), χρήση των βασικών εργαλείων για την εγγραφή και την επεξεργασία του ήχου. Λογισμικό εγγραφής και προγραμματισμού μουσικών ακολουθιών (audio- midi sequencer). Μίξη των επεξεργασμένων ηχητικών και MIDI δεδομένων για την παραγωγή νέου μουσικού υλικού. Σύνθεση πρωτογενούς ήχου – συνθετητές. Βασικοί τρόποι σύνθεσης πρωτογενούς	Οι μαθητές ακούν ένα σύγχρονο απλό μουσικό έργο και ξεχωρίζουν τους φυσικούς (audio) από τους ηλεκτρονικά αναπαραγόμενους (midi) ήχους. Αναγνωρίζουν και διακρίνουν τα εφέ που χρησιμοποιήθηκαν κατά την παραγωγή του συγκεκριμένου μουσικού έργου. Με τη χρήση των μέσων που διαθέτουν και αξιοποιώντας τις γνώσεις τους, προσπαθούν να αναπαράγουν, στο βαθμό που είναι δυνατό, το μουσικό έργο.

	ήχου. Συνθετητές. Αρχές λειτουργίας. Είδη. (12 ώρες)	
Να αξιοποιούν συνθετικά και δημιουργικά τις προαποκτηθείσες γνώσεις για να εκφράσουν και να αποτυπώσουν τις μουσικές τους ιδέες στο μέσο που αυτοί θα επιλέξουν. (CD, DVD, mp3, internet κ.λ.π.)	Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας, ανακάλυψης και δημιουργίας Δημιουργία και διανομή πρωτότυπου μουσικού υλικού. Σχεδιασμός, συλλογή επεξεργασία υλικού, σύνθεση και δημιουργία. (14 ώρες)	Δημιουργούν μουσικά έργα, τα αποτυπώνουν στα κατάλληλα μέσα διανομής της επιλογή τους και τα παρουσιάζουν. Επεξεργάζονται ηχητικό υλικό από τις εκδηλώσεις του σχολείου και αφού το συμπίεσουν με τον κατάλληλο αλγόριθμο συμπίεσης, το χρησιμοποιούν για να εμπλουτίσουν την ιστοσελίδα του σχολείου

Διδακτική μεθοδολογία

Προτεινόμενες μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Όπως αναφέρεται και στο ΔΕΠΠΣ η διδασκαλία δεν πρέπει να έχει γνωσιοκεντρικό χαρακτήρα. Η διδακτική πορεία θα βασίζεται στην έμφυτη περιέργεια του μαθητή και στην αυτενέργειά του. Θα πρέπει να παρακινείται από τον εκπαιδευτικό στο να προσδιορίζει και να αξιοποιεί διάφορες πηγές και μέσα πληροφόρησης. Να συνδυάζει τη θεωρία με την πράξη και να στοχεύει κυρίως στην απόκτηση κριτικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων μεθοδολογικού χαρακτήρα. Κατά το σχεδιασμό των διδακτικών ενεργειών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η κατανόηση των εννοιών και η απόκτηση ουσιαστικής γνώσης επιτυγχάνεται αν στηρίζεται σε προηγούμενες γνώσεις, εμπειρίες και βιώματα των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να δίνει ευκαιρίες συμμετοχής και να προσφέρει υψηλής ποιότητας μορφωτικό αγαθό σε όλους τους μαθητές: αγόρια και κορίτσια, άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή δυσκολίες, ανεξάρτητα από την κοινωνική ή την εθνική τους προέλευση και το πολιτισμικό τους υπόβαθρο. Μέσα από μια ενιαία και συνεχή δημιουργική διαδικασία, η διδασκαλία θα βοηθά τους μαθητές να ανακαλύπτουν οι ίδιοι τη γνώση, προτρέποντας και εθίζοντάς τους να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες. Γενικότερα η διδασκαλία θα πρέπει να στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών και να τους βοηθά προσαρμόζοντας και αξιοποιώντας τα σημερινά δεδομένα να οραματίζονται το δικό τους κόσμο και ένα καλύτερο αύριο.

Η διδασκαλία επίσης θα πρέπει να στηρίζεται στη συμμετοχική μέθοδο. Η ουσία του συμμετοχικού τρόπου βρίσκεται στην ανάπτυξη της συλλογικότητας και της πρωτοβουλίας των εκπαιδευομένων οι οποίοι αντιμετωπίζονται ως αυτόνομες προσωπικότητες. Συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και βρίσκονται σε συνεχή (διαρκή) σχέση αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευτικό. Επιδιώκεται με τον τρόπο αυτό η ανάπτυξη της δημιουργικότητας, της συνεργατικότητας και της ικανότητας επικοινωνίας.

Τα παραπάνω προϋποθέτουν τη χρήση μεθόδων που να προωθούν, να ενισχύουν και να ενθαρρύνουν:

Την ενεργοποίηση του μαθητή και την εμπλοκή του σε διαδικασίες μέσα από τις οποίες θα κατακτά ο ίδιος τη γνώση,
τη δημιουργική δράση και τον πειραματισμό,

τη συνεργατική και ανακαλυπτική μάθηση, την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων μεθοδολογικού χαρακτήρα, τη συζήτηση, τον προβληματισμό και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης, την καλλιέργεια ελεύθερης σκέψης και έκφρασης, τη μάθηση πάνω στο πώς μαθαίνουμε.

Η χρήση των νέων Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας σε όλους σχεδόν τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας προσδίδει μια ιδιαιτερότητα στα μαθήματα της Πληροφορικής και παρέχει τη δυνατότητα σύνδεσής του με όλα σχεδόν τα γνωστικά αντικείμενα. Προσφέρεται συνεπώς για την κατεξοχήν εφαρμογή διαθεματικών και διεπιστημονικών δραστηριοτήτων μέσα από τις οποίες επιτυγχάνεται η ολιστική προσέγγιση της γνώσης και αξιοποιείται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ο σχολικός χρόνος. Πρέπει να έχουν σαφή εργαστηριακό προσανατολισμό γιατί στο σχολικό εργαστήριο και στο πλαίσιο ποικίλων δραστηριοτήτων, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές, χρησιμοποιώντας υπολογιστικά εργαλεία και τεχνικές, να δραστηριοποιούνται, να πειραματίζονται, να δημιουργούν και ανακαλύπτουν τη γνώση. Ο χαρακτήρας των δραστηριοτήτων θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε μέσα από ποικίλες διδακτικές στρατηγικές και με τη χρήση πολλαπλών μέσων να δίνεται μια συνολική εικόνα της Πληροφορικής, να αποκαλύπτονται οι σχέσεις μεταξύ των επιμέρους εφαρμογών, εργαλείων κλπ.

Παράλληλα, με τις δραστηριότητες θα πρέπει να διευκολύνεται και να ενισχύεται:

- Η ανάπτυξη της ικανότητας του μαθητή να δημιουργεί.
- Ο συμμετοχικός-συνεργατικός χαρακτήρας της μάθησης.
- Η δυνατότητα αναλυτικής και συνθετικής σκέψης
- Η αξιοποίηση των υπολογιστικών και δικτυακών τεχνολογιών ως εργαλείου μάθησης και σκέψης.
- Η ανάπτυξη δεξιοτήτων μοντελοποίησης και τεχνικών επίλυσης προβλημάτων.
- Η ικανότητα στη χρήση συμβολικών μέσων έκφρασης και διερεύνησης.
- Η καλλιέργεια διαχρονικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων μεθοδολογικού χαρακτήρα.
- Η καλλιέργεια κλίματος αμοιβαίου σεβασμού.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω θα πρέπει, τα προβλήματα οι εργασίες και οι δραστηριότητες κατά το δυνατό να επιλέγονται από το χώρο των ενδιαφερόντων των μαθητών και να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάλυση και το σχεδιασμό της λύσης. Οι εργασίες θα πρέπει να είναι δομημένες κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μπορούν να ολοκληρώνονται τμηματικά, να απαιτούν την ταυτόχρονη ενασχόληση των μαθητών της ομάδας και για την ολοκλήρωσή τους να απαιτούν πολύπλευρη προσέγγιση της γνώσης. Η ανάλυση και ο σχεδιασμός θα είναι η βάση της δουλειάς εκτός εργαστηρίου, στο σπίτι ή στην αίθουσα. Στην αίθουσα θα γίνεται επίσης, η εισαγωγή και η ανάπτυξη των διαφόρων εννοιών, παράλληλα με την πρακτική άσκηση στο εργαστήριο. Η ανάπτυξη της ύλης θα πρέπει να γίνεται με σπειροειδή τρόπο και να κατευθύνεται: από το ειδικό στο γενικό, από το απλό στο σύνθετο, από το εύκολο στο δύσκολο.

Ο τρόπος δόμησης και παρουσίασης των εννοιών θα πρέπει επίσης να στηρίζεται στη σύγχρονη μεθοδολογία διδασκαλίας κατά την οποία οι μαθητές δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως παθητικοί δέκτες γνώσης, αλλά ως άτομα που αναπτύσσουν δικό τους κώδικα επικοινωνίας. Κατά τη διδασκαλία θα πρέπει να εφαρμόζονται διάφορες μέθοδοι και τεχνικές, οι οποίες έχουν ως σκοπό να δημιουργούν κίνητρα για μάθηση, να διεγείρουν το ενδιαφέρον των μαθητών, να δημιουργούν κλίμα συνεργασίας, να προωθούν τη συμμετοχή. Ενδεικτικότερες μέθοδοι διδασκαλίας

αλλά και διδακτικές ενέργειες που σε σημαντικό βαθμό ικανοποιούν τους παραπάνω στόχους είναι: Κατευθυνόμενη ανακάλυψη, καταγισμός ιδεών, παιγνίδι ρόλων, μελέτες περιπτώσεων, εργασία σε ομάδες, προσχεδιασμένες εργασίες, επιστημονική μέθοδος. Στην όλη διαδικασία της μάθησης επιλέγεται κατά περίπτωση η προσφορότερη ή συνδυασμός των προσφορότερων.

Σημαντικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι, η διδασκαλία γίνεται αποτελεσματικότερη αν πριν από την εισαγωγή των εννοιών και της σχετικής ορολογίας εξασφαλίζεται η εμπειρική γνώση και αναδεικνύεται η αναγκαιότητα της εισαγωγής τους. Θα πρέπει συνεπώς με κατάλληλα παραδείγματα ή προβλήματα να αναδεικνύεται η αναγκαιότητα της εισαγωγής των εννοιών και κατόπιν να εισάγονται οι έννοιες, η δε επεξεργασία τους να στηρίζεται στις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες ώστε ο μαθητής να εντάσσει σταδιακά τη νέα γνώση στις ήδη υπάρχουσες. Οι γενικεύσεις επίσης θα πρέπει να υποστηρίζονται από παραδείγματα τα οποία θα αντλούν ιδέες από το περιβάλλον και τις προσωπικές εμπειρίες των μαθητών.

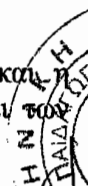
Αξιολόγηση

Με την αξιολόγηση επιδιώκεται να διαπιστωθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων της διδασκαλίας μιας διδακτικής ενότητας ή / και της διδασκαλίας ενός διδακτικού αντικειμένου στη διάρκεια ολόκληρου του διδακτικού έτους. Δεν αφορά μόνο την πρόοδο των μαθητών αλλά και τις διδακτικές μεθόδους, τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών κτλ., και έχει ως στόχο την ανατροφοδότηση εκπαιδευτικού - μαθητών. Με την αξιολόγηση επιδιώκεται να διαπιστωθεί όχι μόνο η έκταση αλλά και το βάθος των γνώσεων που αποκτά ο μαθητής. Δηλαδή όχι μόνο τι γνωρίζει αλλά και κατά πόσο μπορεί να χρησιμοποιεί τις γνώσεις που απέκτησε για την ερμηνεία γεγονότων ή φαινομένων, την αξιολόγηση, την εξαγωγή συμπερασμάτων, την επίλυση προβλημάτων κτλ., ενώ επεκτείνεται και στο χώρο των δεξιοτήτων αλλά και του ενδιαφέροντος για διερεύνηση και στοχασμό.

Σε ό,τι αφορά τη μέθοδο ή τις μεθόδους αξιολόγησης, σκόπιμο είναι να γίνεται με διάφορους τρόπους, με ερωτήσεις από το διδάσκοντα, με φύλλα αξιολόγησης, με συνεντεύξεις, με εργασίες, με δραστηριότητες κλπ., ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο διδάσκοντα να σχηματίσει μια όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αποτελεσμάτων της διδασκαλίας του. Οι ερωτήσεις μπορεί να απαντώνται προφορικά ή γραπτά, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, ώστε να διαπιστώνεται ο βαθμός κατανόησής εννοιών ή να δίδονται στο τέλος του μαθήματος για να απαντηθούν αργότερα. Μπορούν επίσης να ανατίθενται στους μαθητές δραστηριότητες ή εργασίες που, εκτός του ότι βοηθούν στην ενεργητική μάθηση, βοηθούν και στη διαπίστωση της ικανότητάς τους να αξιοποιούν τις γνώσεις τους για την επίλυση προβλημάτων (υποκειμενικές μέθοδοι). Η αξιολόγηση της κατάκτησης των διδακτικών στόχων ευρύτερων ενοτήτων από το μαθητή μπορεί να γίνεται με τη μορφή γραπτών δοκιμασιών, με στόχο όχι μόνον τη βαθμολόγηση του μαθητή, αλλά και τον έλεγχο της απόδοσης της ίδιας της διδασκαλίας, για ανατροφοδότηση και βελτίωσή της. Τα ερωτήματα που διατυπώνονται, οι δραστηριότητες, οι εργασίες κλπ. θα πρέπει να εξυπηρετούν όχι μόνο την αξιολόγηση της απόκτησης γνώσεων αλλά κυρίως την ανάπτυξη κριτικής σκέψης του μαθητή, την απόκτηση από αυτόν ικανότητας αναλυτικής και συνθετικής σκέψης, δημιουργικής φαντασίας, τη δυνατότητα συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας κτλ.

Οι ερωτήσεις θα μπορούσαν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες:

- Ερωτήσεις με τις οποίες επιδιώκουμε να διαπιστωθεί η γνώση και η κατανόηση των εννοιών, η ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων και νοητικών δεξιοτήτων (ανάλυση, σύνθεση, αξιολόγηση).

- Ερωτήσεις με τις οποίες γίνεται προσπάθεια να διακριβωθεί το ενδιαφέρον, η διάθεση των μαθητών για διερεύνηση, κριτική ανάλυση και σύνθεση, για στοχασμό και γενικά η ανάπτυξη στον μαθητή αποκλίνουσας σκέψης που ανέκαθεν αποτελούσε την πηγή νέων ιδεών και αντιλήψεων.

Στις ερωτήσεις μπορεί να περιλαμβάνονται:

- Ερωτήσεις συνδυαστικές, κρίσεως, πολλαπλών επιλογών, συμπλήρωσης κενού, αντιστοίχισης αλλά και ερωτήσεις που θα προάγουν την εκφραστική ικανότητα του μαθητή και την ορθή χρήση της επιστημονικής ορολογίας.
- Ερωτήσεις για τον έλεγχο της ικανότητάς του να ερμηνεύει εικόνες, σχήματα, διαγράμματα, πίνακες, ιστογράμματα κλπ.

Οι ασκήσεις και τα προβλήματα θα πρέπει να είναι ανάλογα με τις νοητικές ικανότητες των μαθητών, να είναι διαβαθμισμένα ως προς το βαθμό δυσκολίας, να καλύπτουν όλο το φάσμα των δυνατοτήτων του μαθητή και να διακρίνονται από σαφήνεια και επιστημονική ακρίβεια. Να εστιάζουν στον έλεγχο απόκτησης διαχρονικών γνώσεων και δεξιοτήτων στη δυνατότητα συλλογής στοιχείων για ανάλυση, για σύνθεση, για κριτική αξιολόγηση, για παρουσίαση αποτελεσμάτων κ.ά.

Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες, ο χαρακτήρας τους θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε μέσα από ποικίλες στρατηγικές και με τη χρήση πολλαπλών μέσων να δίνεται μια συνολική εικόνα της Πληροφορικής. Να αποκαλύπτονται οι σχέσεις μεταξύ των επιμέρους εφαρμογών, εργαλείων κλπ. και να ελέγχεται η δυνατότητα ανάλυσης και σχεδιασμού, η ποικιλία των πηγών πληροφόρησης, η συμμετοχή στην ομάδα, η εκφραστική δυνατότητα, η πολύπλευρη προσέγγιση κλπ.

Οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να αξιολογούνται με τα ίδια κριτήρια και με τις ίδιες αρχές που προβλέπονται για όλους τους μαθητές. Ανάμεσα στους σκοπούς της αξιολόγησης, στην περίπτωση των α.μ.ε.ε.α., ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στις δεξιότητες που αποκτά και αξιοποιεί ο μαθητής σε σχέση με την καθημερινή του ζωή. Ανάμεσα στις βασικές αρχές της αξιολόγησης, στην περίπτωση των α.μ.ε.ε.α., ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται:

- 1) στην αρχή της ολόπλευρης εκτίμησης των χαρακτηριστικών (προφίλ) του μαθητή ώστε να μην εστιάζεται το αξιολογικό αποτέλεσμα μόνο στις αδυναμίες του και
- 2) στην παιδαγωγική αρχή της παρώθησης (ενθάρρυνση της προσπάθειας).

Η μεθοδολογία αξιολόγησης θα πρέπει να είναι ευέλικτη. Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει να συνεκτιμά την επιτυχή παρακολούθηση της τάξης από το μαθητή, δηλαδή το βαθμό επιτυχίας της ενσωμάτωσής του. Άρα σκοπός της αξιολόγησης θα πρέπει να είναι και η συγκέντρωση πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων σε σχέση με τις ειδικές εκπαιδευτικές παροχές που πιθανόν χρειάζεται ο μαθητής (π.χ. φροντιστηριακά μαθήματα, μαθήματα επικοινωνίας ή γλώσσας).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ

Στόχοι

Οι μαθητές θα πρέπει μέχρι το τέλος του Γυμνασίου να γνωρίζουν:

- Τη χρήση του Η/Υ
- Βασικές έννοιες της πληροφορικής
- Εφαρμογές στη χρήση του Η/Υ σε σχέση με τη μουσική (εγγραφή ακολουθίας MIDI, επεξεργασία παρτιτούρας, απλή επεξεργασία ήχου).
- Γενική γνώση του περιβάλλοντος της μουσικής παραγωγής.

Τάξη Α΄

• Υπολογιστές I (εισαγωγή και χρήση τους)	9 ώρες
• Γνωριμία με το πρωτόκολλο MIDI	4 ώρες
• Γνωριμία με τα sequencers	4 ώρες
• Χρήση λογισμικού sequencer και εισαγωγή στο MIDI recording	9 ώρες
Σύνολο	26 ώρες

Τάξη Β΄

• Υπολογιστές II	7 ώρες
• MIDI II (επεξεργασία και mixing)	7 ώρες
• Εισαγωγή στην έννοια του audio (I)	5 ώρες
• Εισαγωγή στην επεξεργασία παρτιτούρας	7 ώρες
Σύνολο	26 ώρες

Τάξη Γ΄

• Υπολογιστές III	5 ώρες
• Audio II	5 ώρες
• MIDI-Audio recording και Processing	5 ώρες
• Εισαγωγή στα Synthesizers	5 ώρες
• Τεχνικές Studio ηχογράφησης	6 ώρες
Σύνολο	26 ώρες

Παρατηρήσεις

Το προτεινόμενο σχέδιο μαθημάτων αποσκοπεί στην σφαιρική κάλυψη του γνωστικού αντικείμενου της μουσικής Τεχνολογίας στο Γυμνάσιο. Για κάθε τάξη έχει προβλεφθεί η ομαλή μετάβαση από τη προηγούμενη μέσω κύκλων μαθημάτων που έχουν ίδιο γνωστικό αντικείμενο, αλλά με διαφορετικά επίπεδα εμβάθυνσης στο αντικείμενο αυτό. Οι παραπάνω κύκλοι μαθημάτων χαρακτηρίζονται (ανάλογα με το επίπεδο) από αρίθμηση π.χ. I, II, III κλπ

Επειδή το μάθημα στο σύνολό του στηρίζεται στη χρήση Η/Υ θεωρείται απαραίτητη η εκμάθησή τους καθώς και των βασικών εννοιών της πληροφορικής μέσα στο κύκλο μαθημάτων «Υπολογιστές I,II,III» όπου θα χρησιμοποιηθεί πλήρως το ήδη υπάρχον βιβλίο του ΟΕΔΒ για το μάθημα της πληροφορικής.

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από το σχολικό έτος 2009-2010.

Με την έναρξη ισχύος της παρούσας καταργούνται οι διατάξεις της υπ' αριθμ. 1685/Γ2/2.3.1995 (ΦΕΚ 187/Β'/17.3.1995) «Διδασκαλία μαθημάτων στα Μουσικά Γυμνάσια - Λύκεια», κατά το μέρος που αφορά στα Μουσικά Γυμνάσια.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 12 Ιουνίου 2009

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Θ. ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227	23104 23956	ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο	2410 597449
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευριπίδου 63	210 4135228	ΚΕΡΚΥΡΑ - Σαμαρά 13	26610 89122
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327	2610 638109	ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πεδιάδος 2	2810 300781
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο	26510 87215	ΜΥΤΙΛΗΝΗ - Πλ. Κωνσταντινουπόλεως 1	22510 46654
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1	25310 22858		

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 μέχρι 16 σελίδες σε 1 €, προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση	Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α'	150 €	40 €	15 €	Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Β'	300 €	80 €	30 €	Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Γ'	50 €	-	-	Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-	Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Δ'	110 €	30 €	-	Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και Γ.Ε.ΜΗ.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.
- Η τιμή πώλησης σε μορφή cd-rom/dvd, δημοσιευμάτων μιας εταιρείας στο τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. και Γ.Ε.ΜΗ. σε 5 € ανά έτος.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Φ.Ε.Κ.: Τηλεφωνικά: 210 4071010 - fax: 210 4071010 - internet: <http://www.et.gr>

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή	Ψηφιακή Μορφή	Τεύχος	Έντυπη μορφή	Ψηφιακή Μορφή
Α'	225 €	190 €	Α.Ε.Δ.	10 €	Δωρεάν
Β'	320 €	225 €	Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και Γ.Ε.ΜΗ.	2.250 €	645 €
Γ'	65 €	Δωρεάν	Δ.Δ.Σ.	225 €	95 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €	Δωρεάν	Α.Σ.Ε.Π.	70€	Δωρεάν
Δ'	160 €	80 €	Ο.Π.Κ.	-	Δωρεάν
Α.Α.Π.	160 €	80 €	Α' + Β' + Δ' + Α.Α.Π.	-	450 €
Ε.Β.Ι.	65 €	33 €			

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.
- Για την παροχή πρόσβασης μέσω διαδικτύου σε Φ.Ε.Κ. προηγούμενων ετών και συγκεκριμένα στα τεύχη: α) Α, Β, Δ, Α.Α.Π., Ε.Β.Ι. και Δ.Δ.Σ., η τιμή προσαυξάνεται, πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής του 2007, κατά 40 € ανά έτος και ανά τεύχος και β) για το τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. & Γ.Ε.ΜΗ., κατά 60 € ανά έτος παλαιότητας.

* Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).

* Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.

* Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α., τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά Όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής (τρέχον έτος + παλαιότητα).

* Το ποσό υπέρ Τ.Α.Π.Ε.Τ. [5% επί του ποσού συνδρομής (τρέχον έτος + παλαιότητα)], καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.

* Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρούνται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.

Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: Μάρνη 8 τηλ.: 210 8220885, 210 8222924, 210 5279050.

Οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα ελεύθερης ανάγνωσης των δημοσιευμάτων που καταχωρούνται σε όλα τα τεύχη της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως πλην εκείνων που καταχωρούνται στο τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. και Γ.Ε.ΜΗ., από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr).

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08:00 μέχρι 13:00

* 0 2 0 1 3 0 4 0 2 0 7 0 9 0 5 2 *

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.et.gr> - e-mail: webmaster.et@et.gr